

**Mateřská škola Liberec,
Kláštevní 466/4, p. o.,
Liberec V – Kristiánov**

**PORTFOLIO ÚLOH A
CVIČENÍ PRO ROZVOJ
ČTENÁŘSKÉ
A MATEMATICKÉ
GRAMOTNOSTI
V PŘEDŠKOLNÍM VĚKU**

ZPRACOVAL: KOLEKTIV PEDAGOGŮ MŠ

1. VYDÁNÍ: BŘEZEN 2013

oddíl A

ROZVOJ MATEMATICKÝCH DOVEDNOSTÍ

ROZVOJ PŘEDMATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI: METODICKÝ LIST

ZÁŘÍ – Prostorová představivost

Cíl: Předměty v prostoru – poloha předmětů k sobě navzájem (na, nad, pod, před, za, v, vedle)

- poloha předmětů vzhledem k pozorovateli

Cílová skupina: 3-6 leté děti

Počet dětí: 20 - 25

Časová náročnost: 20 min.

Prostorová náročnost: ☒ herna ☐ zahrada ☐ louka ☐ les ☐ u vody ☐ jinde
Pomůcky: Plyšový medvídek, hračky, magnety ve tvaru ovoce, půlené obrázky ovoce, papíroví ptáčci, lavička (židličky), pracovní listy, pastelky.

METODICKÝ POSTUP:

3-4 leté děti: Umístit předměty do prostoru podle pokynů učitelky, rozhodují o vzájemné poloze objektů (na, v).

4-5 leté děti: Umístit předměty podle pokynů učitelky, samostatně, rozhodují o vzájemné poloze dvou předmětů (nad, pod, před, za, vedle).

5-6 leté děti: Dle pokynů učitelky samostatně vytváří situace, přesně určují polohu předmětů.

MOTIVACE: MEDVÍDEK MÁ NAROZENINY.

Medvídek pozval své kamarády na oslavu, bohužel má v pokoji velký nepořádek. Ten ale společně se svými kamarády uklidí (předměty rozházené po koberci v herně).

V PROSTORU: Děti si vyberou jeden předmět a umísťují ho podle slovní instrukce učitelky k sobě navzájem (umísť předmět na, nad, pod, před, za, v, vedle)

- Na otázku „Kam jsi umístil předmět?“ – děti odpoví...nad, pod, vedle...starší děti odpovídají celou větou: „Kostku jsem umístil před sebe, za sebe, nad hlavu, vedle sebe...“

Děti pomáhají medvídkovi s úklidem- (umísťování předmětů vzhledem k pozorovateli)

Děti jsou rozděleny do tří skupin podle věku:

1. skupina (3-4 leté) umísťuje barevné míčky,

2. skupina (4-5 leté) umísťuje barevné kroužky,

3. skupina (5-6 leté) umísťuje barevné kostky.

- Předměty umísťují dle slovní instrukce medvídkovi- (starší děti slovně vyjadřují odkud a kam kroužky, kostky umístily..)

V ROVINĚ : Ovocné překvapení

Medvídek jde nakupovat pro své kamarády občerstvení na oslavu (**1.2.3. skupina**)

- a) na magnetické tabuli je nakreslen stůl, židle a barevné košíčky a jednotlivé druhy ovoce. Děti umísťují ovoce podle slovní instrukce učitelky, starší děti přesně určují polohu předmětů za pomoci předložek.
- b) **2. 3. skupina:** děti mají za úkol poradit medvídkovi některý z vyobrazených druhů ovoce, který má na oslavu koupit.

Děti NESMÍ říci druh ovoce, ale mohou POPSAT, KDE SE NACHÁZÍ (..ovoce v červeném košíku, vedle jablíčka, ležící na stole, vedle žlutého košíku, pod

židličkou...)

1. skupina: Děti na koberci skládají půlené obrázky ovoce.

Odpočinek na lavičce.

Cestou z nákupu si medvídek odpočine v parku na lavičce. U lavičky poskakuje ptáček a zobe zrníčka.

1.2.3. skupina: Děti umisťují papírové ptáčky podle pokynů učitelky- na lavičku, pod lavičku, nad, pod, vedle, před, za, ptáček sedí v... , apod. (možnost využití židliček).

SAMOSTATNÁ PRÁCE: 3. skupina (5-6 leté děti) doplňují pracovní list.

Podle slovní instrukce učitelky (diktátu) dokreslují ptáčka – pod krmítko, vedle krmítko, do, nad, pod, ptáček sedí v krmítku apod. (učitelka kontroluje správnost plnění úkolu).

1.2. skupina : Plní klidné a relaxační doplňkové činnosti (na koberci, u stolečku, v dětském koutku..)

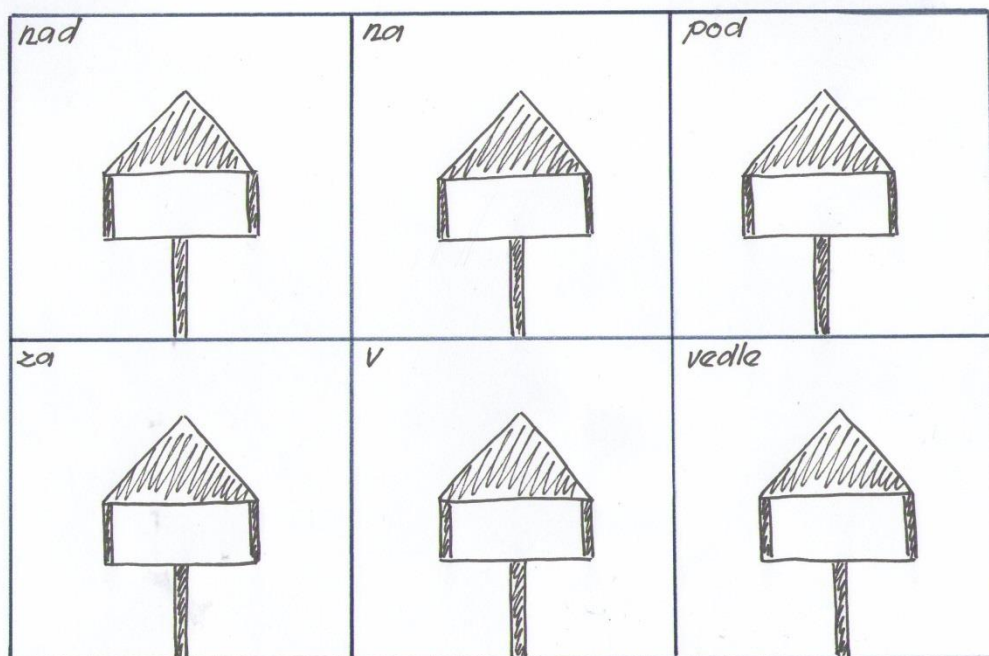
Zhodnocení činnosti a aktivity dětí.

VARIACE METODICKÉHO POSTUPU:

DEJTE SI POZOR NA:

Obrazová dokumentace: prac.list

Dokresli ptáčka dle slovní instrukce ke krmítku.

ROZVOJ PŘEDMATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI: METODICKÝ LIST

ŘÍJEN: Prostorová představivost – vlastnosti předmětů

Cíl: seznamovat děti s názvy geometrických tvarů, umět je vyhledávat a pojmenovávat

Cílová skupina: 3 – 6 leté děti

Počet dětí: do 20

Časová náročnost: 15 – 20 min.

Prostorová náročnost: ☒ herna ☐ zahrada ☐ louka ☐ les ☐ u vody ☐ jinde

Pomůcky: - MGT, obrázky s vyznačenými geom.tvary , pracovní listy, pastelky, magnetická skládanka, 2 sáčky s geom.tvary

METODICKÝ POSTUP:

MOTIVACE –Tvarový panáček(obrázek panáčka sestaveného z geom.tvarů) přišel do naší školky hledat další tvary pro nové panáčky, ale protože je v naší školce poprvé potřebuje pomoc. Popíše dětem jak se jeho tělo skládá z různých geometrických tvarů a jak se jednotlivé tvary jmenují.

V PROSTORU

- panáček si nejdříve musí děti vyzkoušet, zda tvary poznají

- po seznámení s geometrickými tvary učitelka rozdělí děti podle věku do tří skupin

1.skupina 3 - 4 leté děti hledají tvary (**kruhový a čtvercový**) u každého dítěte je tácek s různými tvary a s kytičkou určité barvy(červená, žlutá, modrá, zelená).Dítě vybírá jen tyto dva tvary určité barvy.

2.skupina 4- 5 leté děti hledají tvary kostek (**kruhový,čtvercový a trojúhelníkový**) v prostorách třídy(tvary, které budou hledat si děti jednotlivě vylosují ze sáčku – tvar, barva a počet)

3.skupina 5- 6 leté děti hledají tvary kostek (**kruhový, čtvercový, trojúhelníkový a obdélníkový**)v prostorách třídy obdobně jako 2. skupina

V ROVINĚ :Panáček všechny děti pochválí, ale starší děti mají ještě další zkoušku.

Na MGT děti sestavují panáčky z geometrických tvarů

3 – 4leté děti si dále mohou hrát s magnetickou skládankou z geometrických tvarů (pokouší se sestavit sluníčko, domeček, panáčka na koberci

4 – 5leté děti mají k dispozici kruhové, čtvercové a trojúhelníkové tvary

5 – 6leté děti mají k dispozici kruhové, čtvercové, trojúhelníkové a obdélníkové

tvary (necháme děti panáčky vytvářet dle jejich fantazie), např. jen určité

barvy, jen z určených druhů geometrických tvarů. Každá skupina dětí má k dispozici

P nebo L stranu MGT. Pokud si děti nevedí rady je k dispozici jedn. předloha. Po

splnění úkolu následuje odměna.

SAMOSTATNÁ PRÁCE: **3.skupina** dětí vybarvuje pracovní list s panáčkem či panenkou dle vlastního výběru barev.

3-4 leté samostatná hra se stavebnicemi, relaxační chvilka

4 -5leté staví panáčky z geometrické skládanky

VARIACE METODICKÉHO POSTUPU:

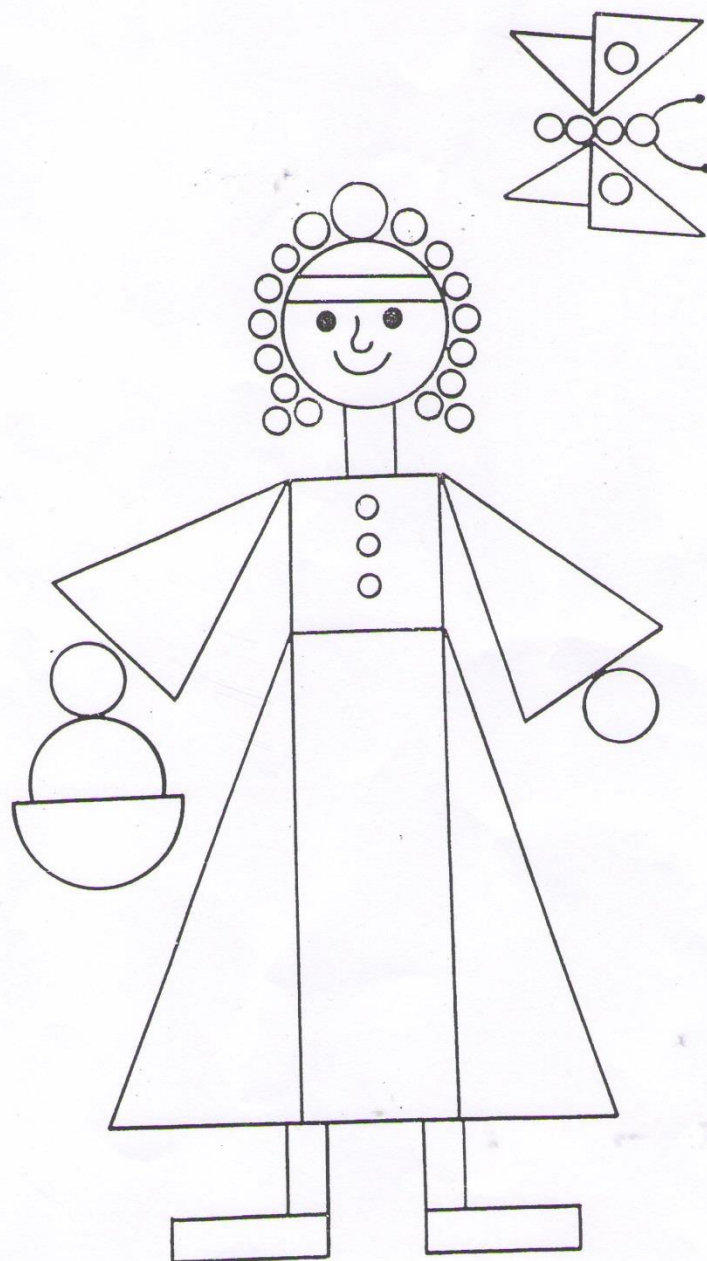
Při pobytu venku hledáme geometrické tvary kolem nás (domy, okna, dopravní značky, tvary autobusů, věže apod.)

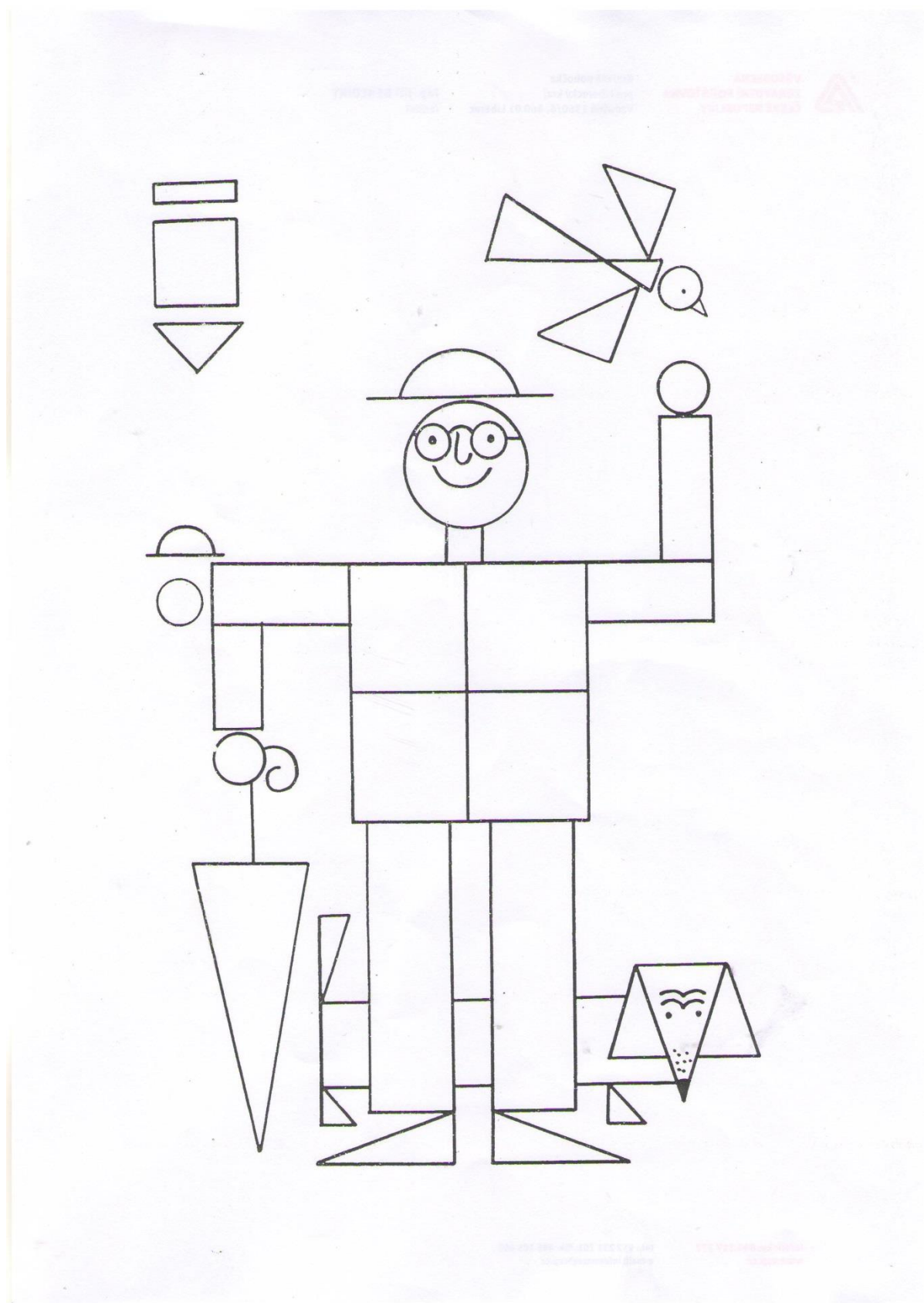
DEJTE SI POZOR NA:

Děti často zaměňují „kolečko“ za pojem „ **kruh**“

Děti musí mít dostatek geometrických tvarů na stavbu panáčka na MGT.

Obrazová dokumentace:pracovní list

ROZVOJ PŘEDMATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI: METODICKÝ LIST

LISTOPAD: porovnání předmětů

Cíl: chápat základní číselné a matematické pojmy, porovnávání předmětů, prostorová představivost, labyrint

Cílová skupina: 5 -6leté děti

Počet dětí: do 20

Časová náročnost: 20 min.

Prostorová náročnost: ☒ herna ☐ zahrada ☐ louka ☐ les ☐ u vody ☐ jinde

Pomůcky: : různé druhy knoflíků, barevné obruče, pracovní listy, pastelky, švihadla

METODICKÝ POSTUP:

MOTIVACE:

-učitelka dětem přečte krátký příběh „Ztracený knoflík“ (viz příloha)

- otázky k textu- k čemu slouží knoflíky, kde je můžeme vidět, děti je hledají na svém oblečení

V PROSTORU: porovnávání knoflíků podle barvy, velikosti, materiálu (třídění do barevných obručí)

- didaktická hra, „Porovnej délku cesty ke knoflíku“ - učitelka vytvoří pomocí švihadel cesty různých délek (na konci cest jsou barevné knoflíky), úkolem dětí je projít cestu a určit její délku(krátká, delší, nejdelší)

- pohybová hra, „ Na barevné housenky“ - děti dostanou knoflíky různých barev a volně se s nimi pohybují po místnosti. Na pokyn učitelky se děti se shodnou barvou knoflíků seběhnou a vytvoří housenku- zástup(porovnávání délek housenek)

V ROVINĚ :práce na interaktivní tabuli – učitelka nakreslí na interaktivní tabuli tři různě dlouhé náhrdelníky z knoflíků. Učitelka: „Nejdelší náhrdelník vykresli zeleně....“. Děti se střídají při vykreslování knoflíků. Společně porovnají a určí délky náhrdelníků.

SAMOSTATNÁ PRÁCE : u stolečků- obměna práce na interaktivní tabuli, děti podle diktátu vykreslují náhrdelníky z knoflíků

- závěrečné hodnocení a odměna (každý si vybere svůj knoflík a na památku si jej odnese domů)

VARIACE METODICKÉHO POSTUPU:

Obdobně můžeme pracovat s korálky.

DEJTE SI POZOR NA:

Obrazová dokumentace: prac.list

Ztracený knoflík

Cvrnk! Júú!

Uletěl knoflík z košile a zakutálel se do nejtmavšího koutku pod postelí. Co myslíte děti, kdyby uměl knoflík mluvit, co by asi řekl?

„Jé, kde to jsem? To byl skok, viděli jste to? Kam jsem se to dostal to je paráda. Tady se aspoň nebudu muset pořád zapínat a rozepínat. Nikdo mě tu nenajde, to je nejlepší místo na schování.“

Tak tam ten knoflík ležel, ale nikdo ho nehledal. Zpočátku se mu v tom koutku líbilo, ale brzy mu začalo být smutno.

„Nikdo tu není, kdo by si se mnou aspoň popovídal“, vzdychnul a taky se začal trošičku bát: „je tu kolem jenom černá tma.“

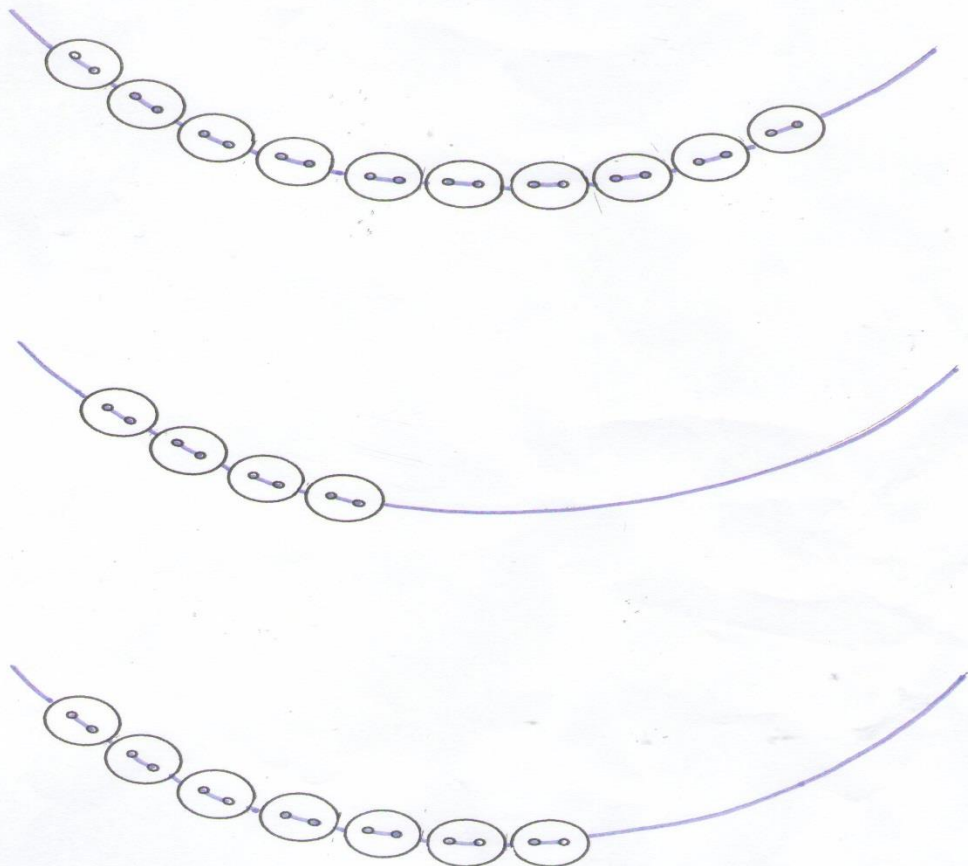
„Jak to, že mě nikdo nehledá, copak nikomu nechybím?“

Jednou uslyšel hrozný hluk: „co je to? Nějaká příšera? Vypadalo to, že ho to spolkne, sápal se to po něm, ale naštěstí to na něj nedosáhlo. Byl to vysavač. Víte jak se ten knoflík hrozně vyděsil? Třásl se jako osika a nejvíc ze všeho si přál dostat se z toho koutu ven.“

Pak se najednou nadzvedla matrace, odsunula postel a někdo vzal knoflík do prstů.

„Tak tady jsi“ usmála se na něj holčička. Potom vzala jehlu a nit a přišila knoflík zpátky na košili. A co ten knoflík na to? Byl rád.

Porovnávání délky náhrdelníků, vybarvování podle diktátu (nejdelší náhrdelník zeleně, nejkratší červeně).

ROZVOJ PŘEDMATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI: METODICKÝ LIST

PROSINEC: skupina a její prvky

Cíl: vést děti k vytváření skupin dle jednotlivých vlastností, vkládání předmětů do vymezeného prostoru

Cílová skupina: 3-6leté děti

Počet dětí: do 20

Časová náročnost: 20 min.

Prostorová náročnost: ☒ herna ☐ zahrada ☐ louka ☐ les ☐ u vody ☐ jinde

Pomůcky: Vystříhané papírové vločky různých tvarů a velikostí, obruče nebo lano, klavír. MGT – obrázky vloček, skříněk a sněhové královny

METODICKÝ POSTUP:

3-4leté umístění předmětů s jednou charakteristickou vlastností k sobě, vyjmenování předmětů (druh, barva, velikost)

4-5leté vytváření skupin s jednou a se dvěma charakteristickými vlastnostmi

5-6leté vytváření skupin předmětů dle určené vlastnosti, slovní odůvodnění proč předmět do skupiny nepatří či patří, určování charakteristické vlastnosti, podle které byla skupina vytvořena

MOTIVACE : Během ranních her si děti vystřihávají z papíru předkreslené papírové vločky (rozdělené dle náročnosti do věkových skupin).

Povídáme si s dětmi o zimě, o tom jak vznikají sněhové vločky. Poukázat na jejich rozdílný tvar a velikost.

V PROSTORU :

Rozmístíme sněhové vločky z papíru po celé herně. Motivujeme děti hudbou. Zpočátku je hudba v pomalejším tempu a děti chodí mezi vločkami, postupně hudba zrychluje a děti pobíhají mezi nimi. Učitelka připraví obruče , nebo z lana , z nichž vytvoří kruhy do kterých budeme vločky (dle tvaru a velikosti) třídit. Učitelka provází slovy:

„Vítr fouká, mraky běží, vločky se nám tady množí.

Je jich spousta, milé děti, popřejme jim - ať si letí.

Letí, letí pěkně k sobě, velké, malé, dám i tobě.

Kamarádky k sobě dáme, ať jsou stejné, vždyť to známe.“

3 -4leté : do jednoho kruhu dáme velké vločky a do druhého malé vločky

4-5leté : do jednoho kruhu dáme vločky stejného tvaru, do druhého kruhu dáme vločky stejné velikosti a do třetího kruhu dáme stejně velké vločky a zároveň vločky stejného tvaru.

5-6leté : vločky rozdělíme dle pokynů(velké, malé, stejného tvaru) a děti slovně odůvodní, proč vločka do skupiny patří, či ne.

Relaxace: Pohybová hra : honěná „ **Na vítr a vločky**

V ROVINĚ :

-obdobně pracujeme i na MGT- Sněhové královně uklízíme do skříněk vločky

1.malé

2.velké

3.podle tvaru hrotů

SAMOSTATNÁ PRÁCE :

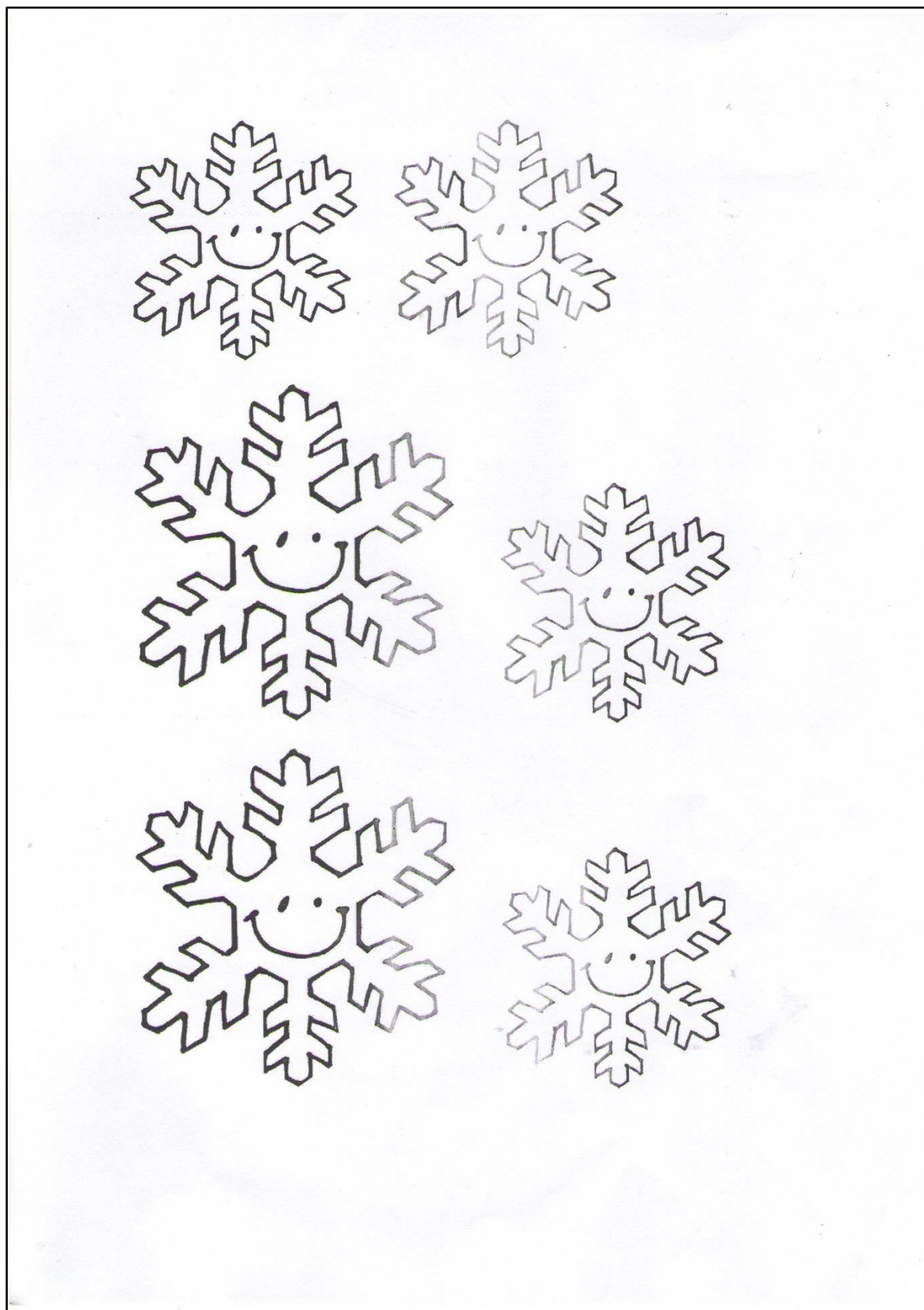
4-5leté děti: zakroužkují do ohrádky vločky stejného tvaru, stejné velikosti, vybarví vločky stejného tvaru červenou barvou, vločky stejné velikosti zelenou.

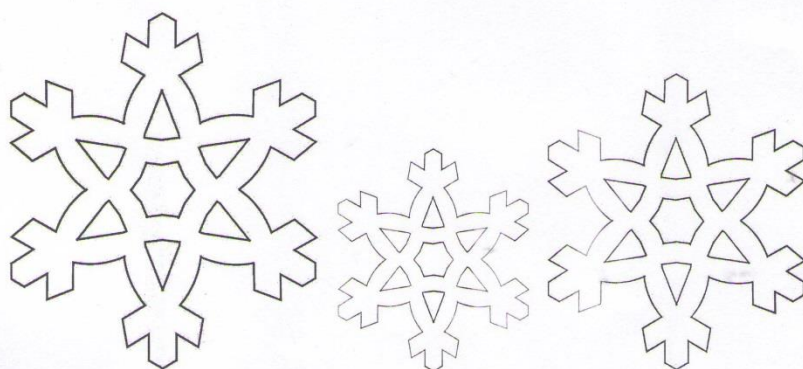
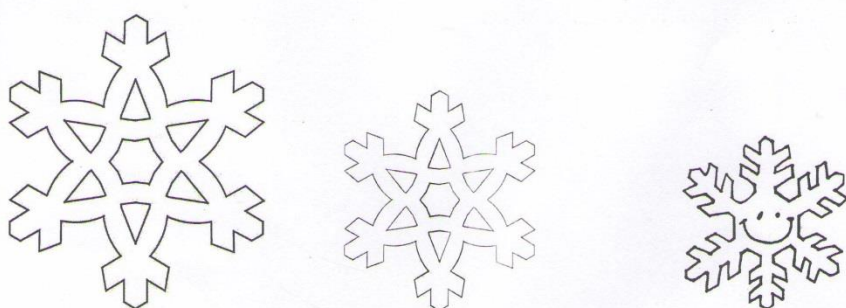
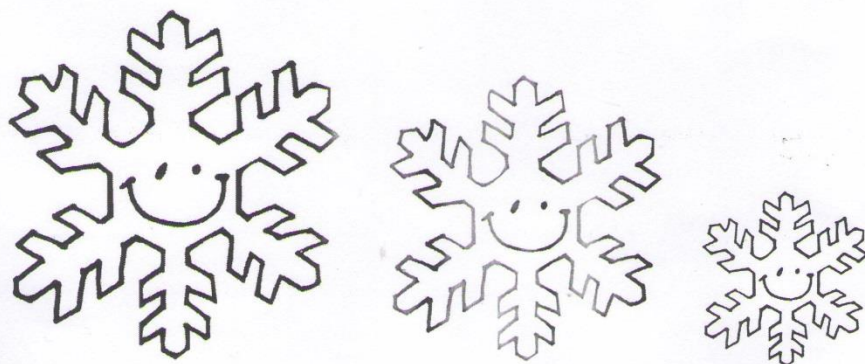
5-6leté děti zakroužkují do ohrádky vločky stejných tvarů, jednotlivé skupiny vloček pak dle svého výběru vybarví stejnou barvou

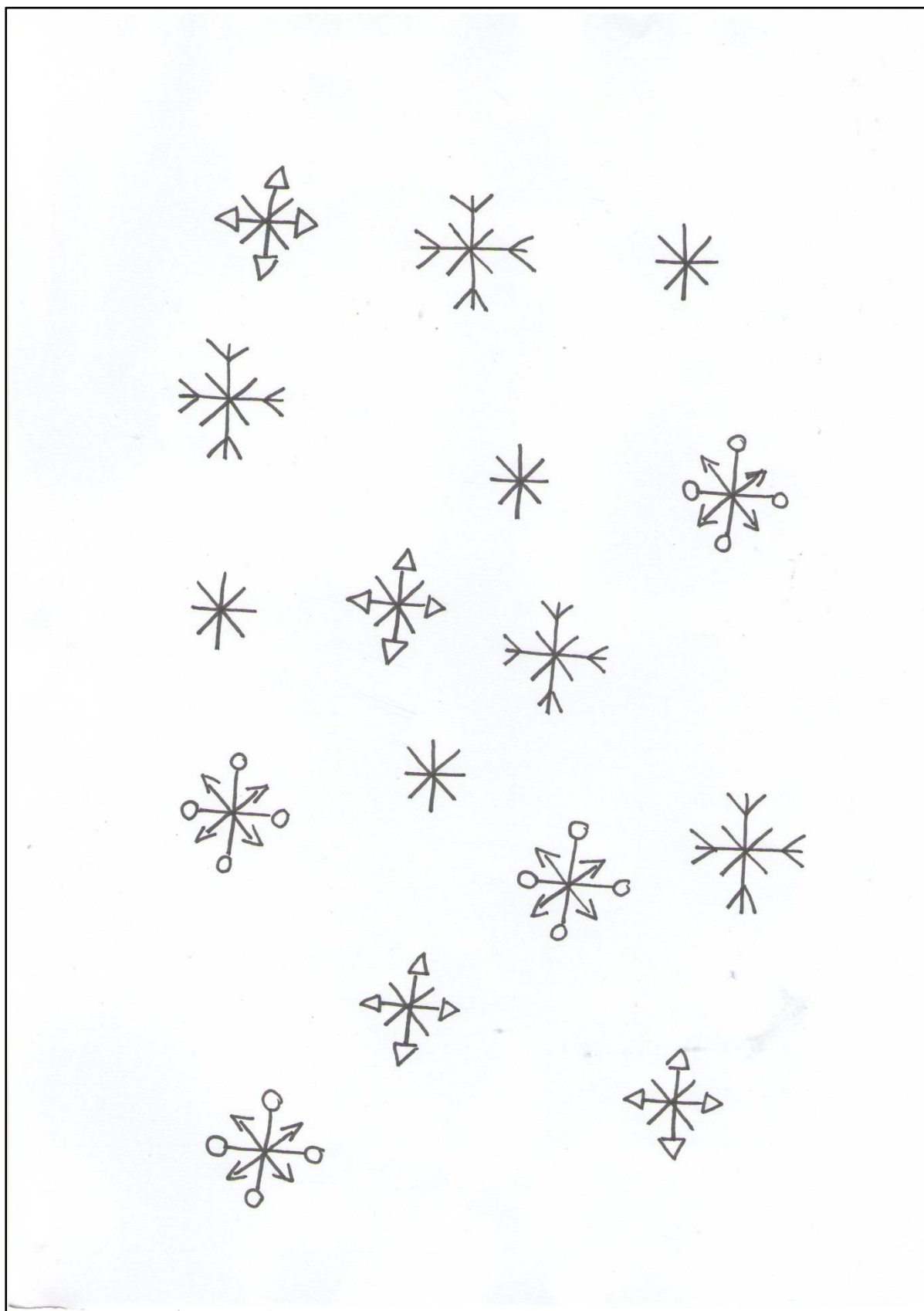
VARIACE METODICKÉHO POSTUPU:

DEJTE SI POZOR NA:

Obrazová dokumentace: prac.list

ROZVOJ PŘEDMATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI: METODICKÝ LIST

LEDEN: podskupina

Cíl: vést děti k vybrání předmětů z dané skupiny, které mají požadovanou vlastnost

Cílová skupina: 3-6leté děti

Počet dětí: do 25

Časová náročnost: 20 min.

Prostorová náročnost: ☒ herna ☐ zahrada ☐ louka ☐ les ☐ u vody ☐ jinde

Pomůcky: dřevěná a lesní zvířátka, dřevěná myslivna, papírová čepice, obrázky lesních zvířátek, obrázek myslivce, krmelce, obruče, lano, MGT, křídly, IAT, prac. list, omalovánky

METODICKÝ POSTUP:

MOTIVACE: V lese, v hájovně žil hajný. Bydlel v lese sám a jeho radost byla starost o lesní zvířátka a také některá domácí zvířátka, která choval pro svojí potřebu. Lesní zvířátka ho měla ráda a tak se nebála chodit až k hájovně. Hajný pro ně měl u hájovny vždy něco dobrého na zub. Musel však hlídat svá domácí zvířátka, aby neutekla z chlívků, jinak by nic dobrého pro lesní zvěř nezůstalo. Jednou však hajný špatně chlívky zavřel a všechna zvířátka se mu pomíchala. Děti mu musí pomoci.

V PROSTORU: nejprve si pojmenujeme všechna zvířátka a aby nám neutekla hajný je musí dát do ohrady

1. dítě s pap. čepicí (hajný) lanem ohradí všechna zvířátka
2. další dítě s pap. čepicí (hajný) dává domácí zvířátka do ohrádky (obruče) – děti se postupně střídají
3. do další ohrádky (obruče) děti dávají všechna lesní zvířátka

Relaxace: hrajeme si na jelena, běhá a při tom dělá velké skoky (proběhnutí ve třídě) 3-4leté děti ponecháme hrát na koberci v prostoru se zvířátky, nebo jim nabídneme jednoduché omalovánky lesních zvířat

V ROVINĚ: MGT nebo IAT myslivec potřebuje v zimě spočítat kolik má lesní zvěře ve svém revíru. Doveze do lesa ke krmelci seno a různé jiné pamlsky (děti jmenují: žaludy, kaštiny, jablka atd.)

1. Do ohrádky křídou zakroužkujeme všechna lesní zvířátka.
2. Do další ohrádky jinou barevnou křídou zakroužkujeme všechny srnce
3. – dále lišky, divoké kance, zajíce
4. SD (starší děti mohou spočítat a do ohrádek nakreslit tolik kroužků, kolik je určitých zvířat)

SAMOSTATNÁ PRÁCE : 4-6leté děti

Na pracovním listě děti zakroužkují dle slovní instrukce určitou barvou nejprve všechna zvířátka a pak obdobně jako na MGT.

SD – zakreslením počtu kroužků v daných skupinách děti zjišťují počty zvířat

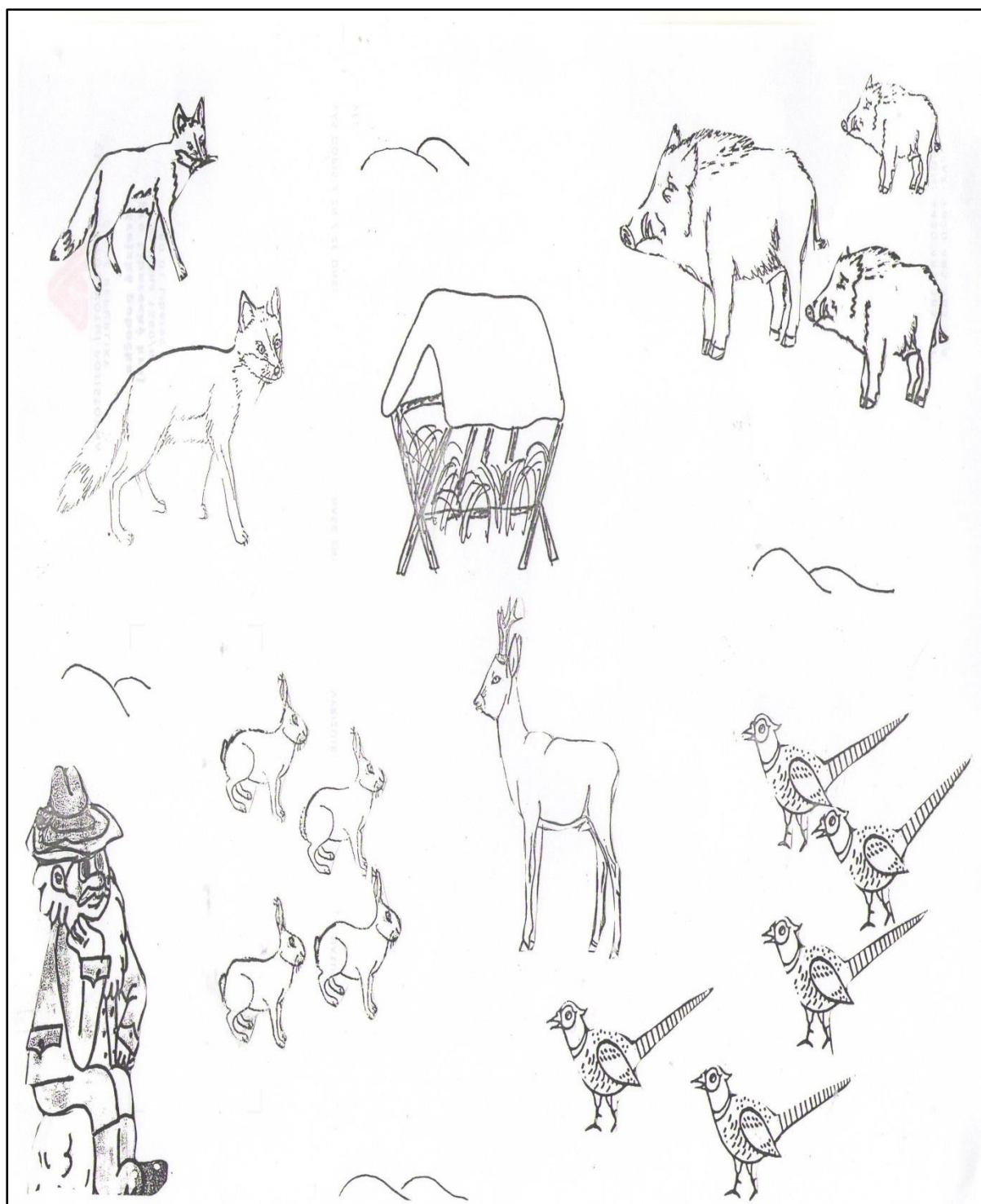
VARIACE METODICKÉHO POSTUPU:

Při práci na IAT děti mohou samy využívat kouzelného pera při ohrazení určitého druhu zvířátek.

DEJTE SI POZOR NA:

Pokud jsou děti nesoustředěné zařazujeme krátké relaxační chvíle, nebo si můžeme zazpívat píseň: „Šel myslivec do hájíčka“
Pokud 3leté děti projevují zájem o práci u MGT necháme je činnost ostatních dětí pozorovat.

Obrazová dokumentace: prac. list viz. Příloha

ROZVOJ PŘEDMATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI: METODICKÝ LIST

ÚNOR: sjednocení skupin

Cíl: vést děti ze dvou až tří daných skupin vytvářet shrnutím všech předmětů nový soubor

Cílová skupina: 3- 6leté děti

Počet dětí: do 20

Časová náročnost: 20 min.

Prostorová náročnost: ☒ herna ☐ zahrada ☐ louka ☐ les ☐ u vody ☐ jinde

Pomůcky: Zvířátka – hračky ze souboru zvířat / lesní, domácí / ,obruče různé velikosti, magnetická tabule, pracovní listy, pastelky

METODICKÝ POSTUP:

3 – 4 leté děti – sjednocování se neprovádí

4 – 5 leté děti – vytvářet ze dvou skupin jednu

5 – 6 leté děti – nacházet předměty, které svou vlastností patří do obou skupin

MOTIVACE : vyprávění o zatoulaných zvířátkách – zapojení dětí nejmladší věkové skupiny / 3 – 4 / - pojmenování zvířat.

V PROSTORU :

4 – 5 leté děti – vybrat předměty s jednou požadovanou vlastností a umístit do vymezeného prostoru / obruč = domeček / , po sjednocení vyjmenujeme předměty v nové skupině / všechna zvířátka /. Cílem je uvědomit si, že nově vzniklá skupina obsahuje obě původní skupiny / lesní i domácí /

5 -6 leté děti – vyber předměty /zvířátka / ,která patří do obou skupin – např. všechna, co mají srst, peří, stejný počet nohou...

V ROVINĚ :

na magnetické tabuli vyznačené barevné „ohrádky“ – les, dvorek – umísťujeme obrázky zvířátek podle dané vlastnosti / místa pohybu / ,po dokončení znázorníme jednu velkou ohrádku, která zahrnuje obě předchozí – všechna zvířátka

SAMOSTATNÁ PRÁCE : 5 -6 leté děti

- Grafické znázornění skupin - lesní, domácí = sjednocení do velké skupiny zvířat
- Grafické znázornění skupin s požadovanou vlastností – lesní se srstí, domácí se srstí = sjednocení – zvířátka se srstí.
- Grafické znázornění skupin předmětů se dvěma požadovanými vlastnostmi – zvířátka se srstí, zvířátka s peřím = všechna zvířátka.
- Možnost využití interaktivní tabule k vytváření a sjednocování skupin za pomoci souborů předmatematických znalostí „CHYTRÉ DÍTĚ“.

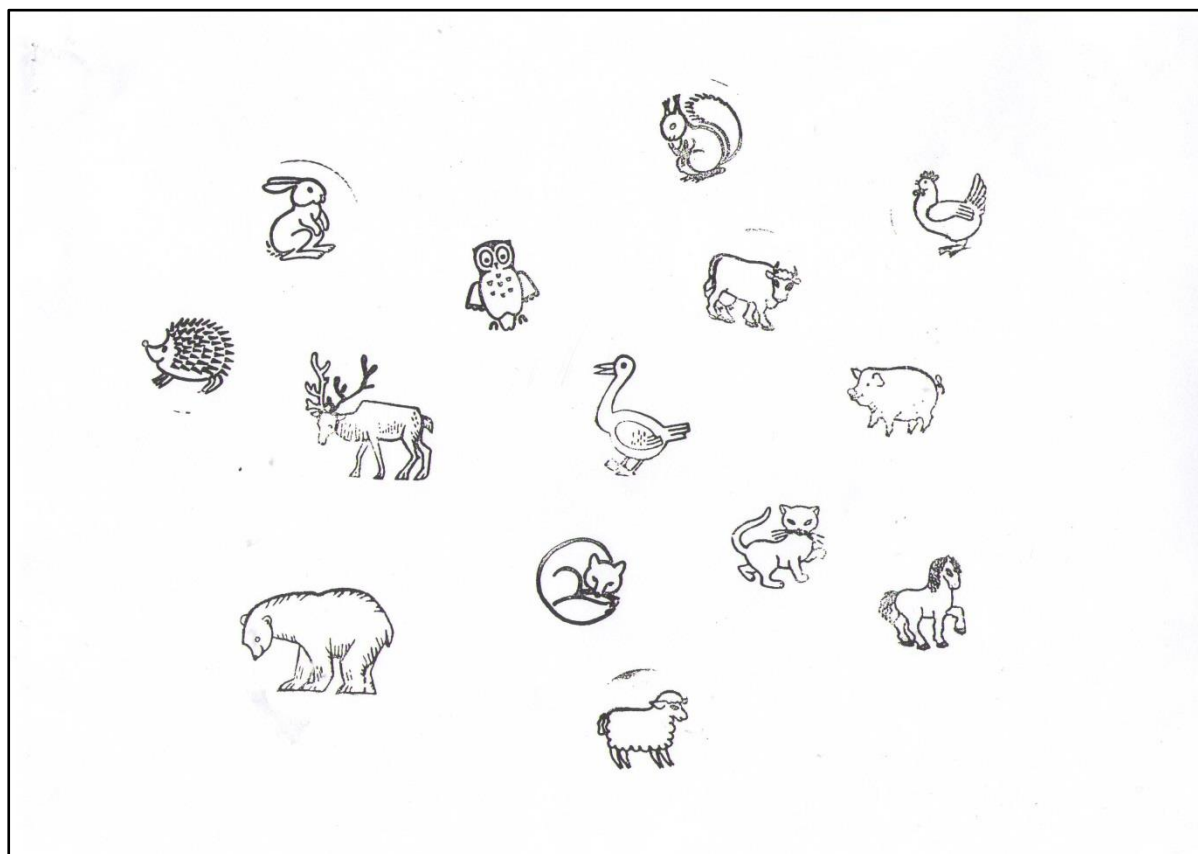
VARIACE METODICKÉHO POSTUPU:

DEJTE SI POZOR NA:

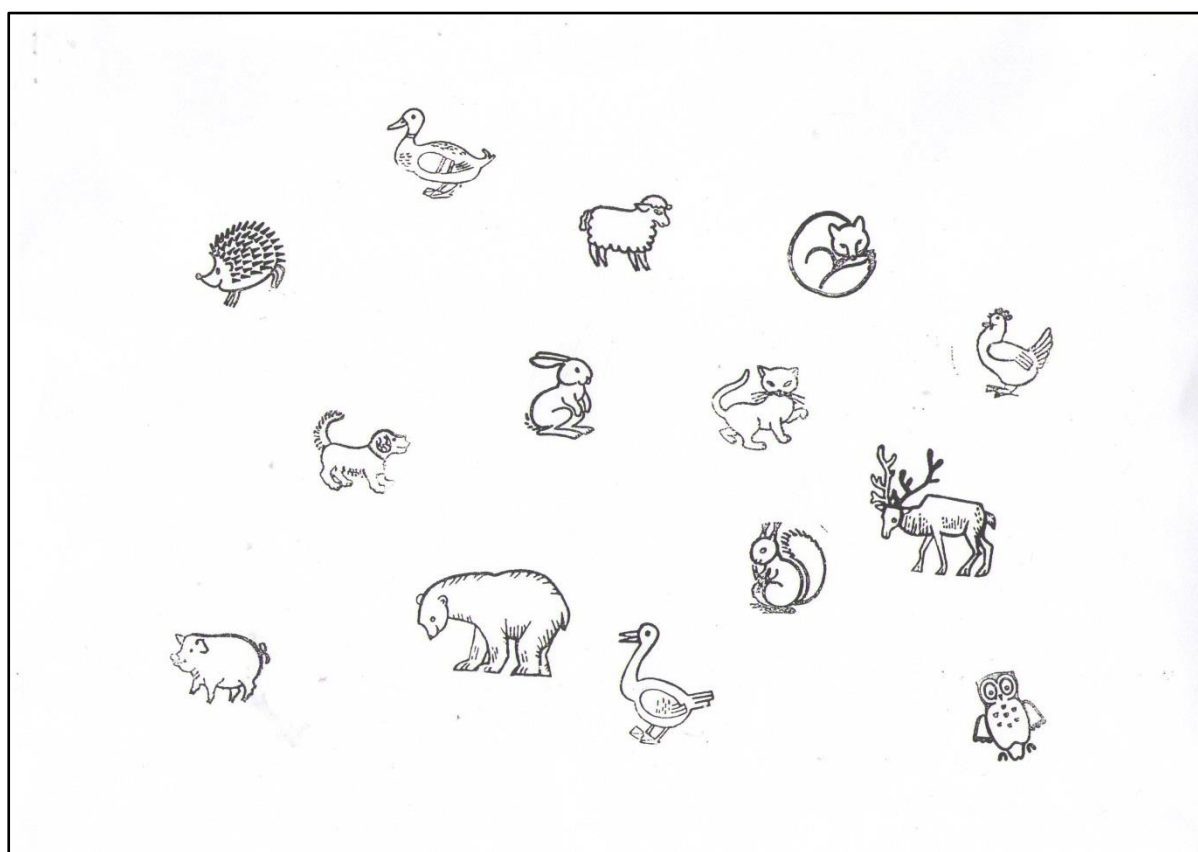
Obrazová dokumentace: prac. list viz. příloha

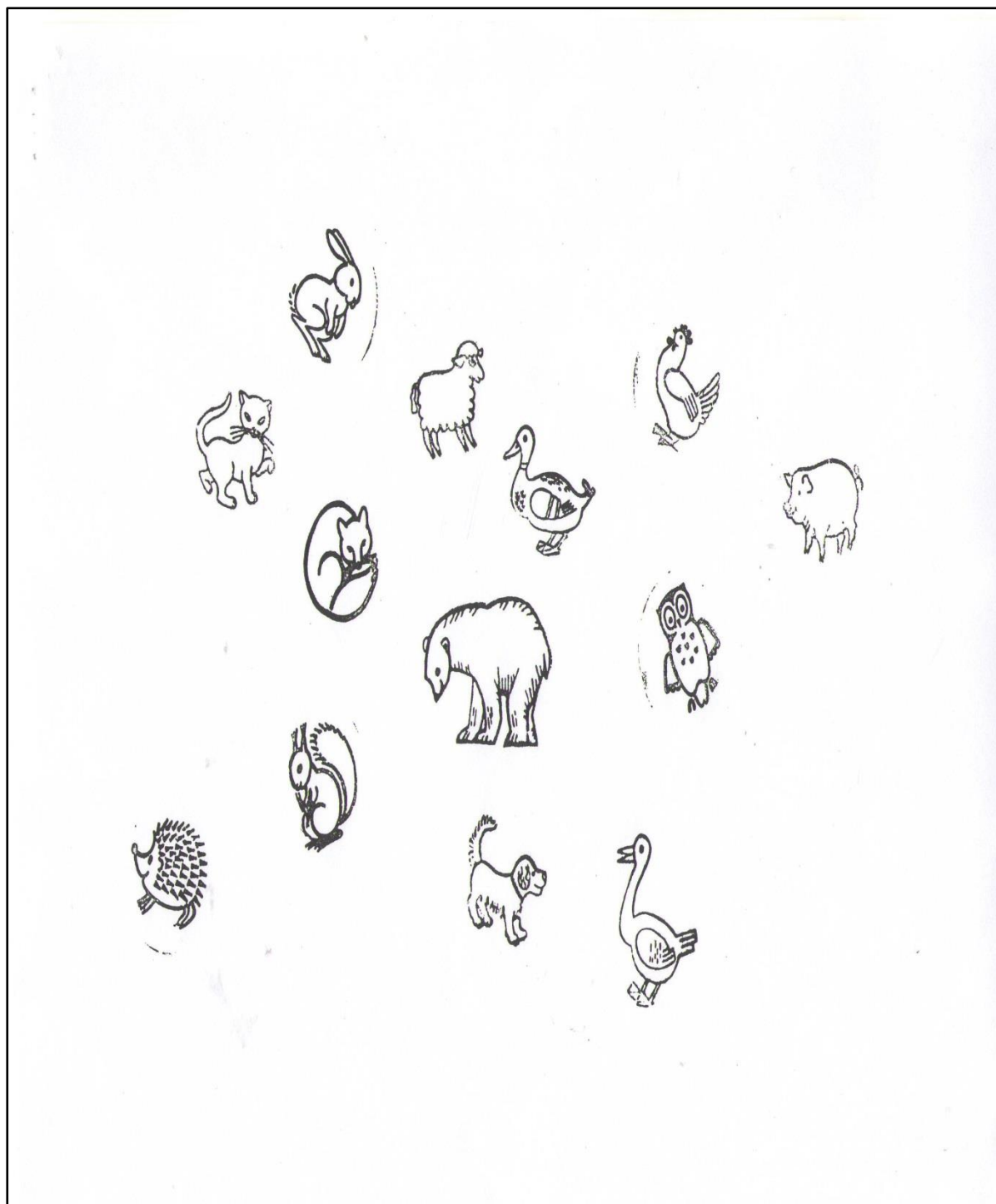
ÚNOR: PŘÍLOHA Č. 1

ÚNOR:

ÚNOR PŘÍLOHA Č. 2

ROZVOJ PŘEDMATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI: METODICKÝ LIST

BŘEZEN: porovnávání skupin

Cíl: porovnáváním předmětů vést děti k chápání pojmů více a méně, stejně

Cílová skupina: 4-6leté děti

Počet dětí: do 20

Časová náročnost: 20 min.

Prostorová náročnost: ☒ herna ☐ zahrada ☐ louka ☐ les ☐ u vody ☐ jinde

Pomůcky: 3 postavičky, 3 košíčky, 5 jablíček, 10 barev. vajíček, 6 stuh (vše na plochu) MGT, prac. list

METODICKÝ POSTUP:

MOTIVACE : Potkají se tři kamarádi: Evička, Hanička, Pepíček. (postavičky na tabuli) Evička má košíček s jablky. Pepíček, loudí o jablíčko. (básnička "Nesla si Evička") Evička dá 1 jablko jemu a 1 jablko Haničce. Mg tabule-znázornění (5-1-1 jablko).

V PROSTORU : učitelka vybere tři děti (představují E, H a P)

a) Evička dá každému jedno jablko oba mají **stejně**

b) Evička dá Haničce ještě jedno jablko H. má **o jedno jablko více** než P.

Pepíček má **o jedno jablko méně** než H.

c) Evička dá P. ještě čtyři jablka, přiřazováním zjistíme kdo má **více či méně jablek a o kolik**

V ROVINĚ : Hanička pozve Evičku k sobě domů, aby jí ukázala barevná vajíčka. Protože Evička ještě vajíčka nebarvila, Hanička se s ní rozdělí. Má jich hodně (počítat společně-do 10)

1. Hanička podá prázdnou ošatku Evičce a dá jí do ní 3 červená vajíčka.

2. Kolik má nyní vajíček Hanička? Kolik Evička? - prosté počítání.

3. Kdo má více-méně? Přiřazováním zjistit odpověď.

Relaxační chvilka: Zpíváme si „To je zlaté posvícené“ - tleskání, pleskání, dupání

4. Jak to uděláme, aby měly obě stejně? Rozdělíme vajíčka do ošatek počítáním.

Ukaž na prstech obou rukou, kolik která má - ukazujeme vajíčka a počítáme prsty.

5. „Já ti také něco dám“ - navrhla Evička a obě utíkaly k Evičce domů. Tam měla Evička přichystané barevné stuhy na pomlázky pro kluky (počítat společně-6)

6. Dala Haničce 2 stuhy. Kdo má více-méně? - počítáme na prstech obou rukou

7. Přiřazováním zjistíme, kolik zbyde, když budou mít obě 2 stuhy. Zbytek rozdělíme-děti samostatně.

SAMOSTATNÁ PRÁCE : pracovní list je rozdělen na P a L stranu do tří řad

1. V prvním řádku spoj ošatky, kde je stejně vajíček

2. Ve druhém řádku doplň do ošatky na P polovinu listu tolik vajíček, aby jich bylo o dvě více než vlevo

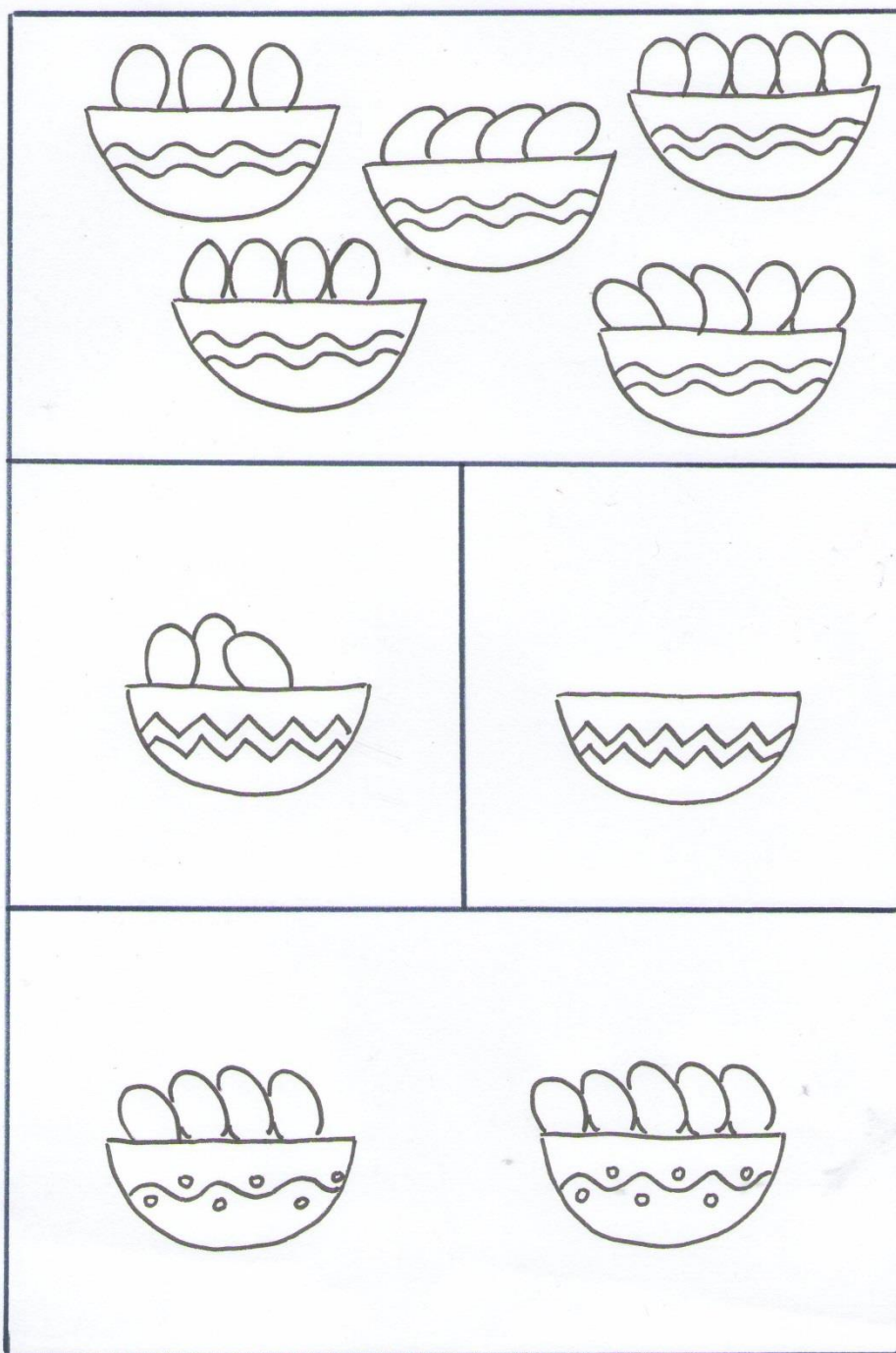
3. Zakroužkuj tu ošatku, kde je méně vajíček

VARIACE METODICKÉHO POSTUPU:

Porovnávání předmětů můžeme zařadit i v pobytu venku na zahradě, v lese (kbelíčky, lopatky, kamínky, lístky apod.)

DEJTE SI POZOR NA:

Obrazová dokumentace: pracovní list

ROZVOJ PŘEDMATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI: METODICKÝ LIST

Duben – první názorné představy o čísle a početních výkonech
Cíl: vest děti určováním počtů prvků v dané skupině a jejich porovnáváním chápat pojem čísla

Cílová skupina: 3-7 let věku dítěte

Počet dětí: 20-25

Časová náročnost: 30.min

Prostorová náročnost: ☒ herna ☒ zahrada ☐ louka ☒ les ☐ u vody ☐ jinde

Pomůcky: : obrazový materiál, hrací kostka, papírové číslice, vlastní tělo (prsty), barevné návleky na prsty, křída, magnetická tabule, interaktivní tabule, pracovní listy – 3druhy dle věku dětí

METODICKÝ POSTUP:

MOTIVACE : pohádka „Paleček a jeho kamarádi “

- soustředění poslech pohádky
- převyprávění pohádky dětmi s pomocí učitelky, prohlédnutí obrázků
- pojmenování hlavních postav – procvičení názvů prstů

V PROSTORU

- učitelka si navlékne na vlastní prsty návleky různých barev – žlutá, červená, modrá, zelená, hnědá – procvičujeme názvy prstů dle návaznosti na pohádku
- pojmenování prstů – např. jakou barvu má palec, který prst je červený atd.
- počítání prstů – kolik je celkem na jedné ruce – starší děti (SD) na obou rukách – př. ukaž a spočítej tolik prstů, kolik ukazuje učitelka a řekni, kolik to je
- děti mají obrázky různých zvířat před sebou na zemi a učitelka ukazuje počet prstů – př. najdi a dej před sebe na zem stejný počet zvířátek jako ukazuje učitelka prstů + najdi stejný počet na hrací kostce - dle věku dětí – 3leté 1-3
4leté 1-4
5leté 1-5
6-7leté 1-6

Starší děti (SD) – první seznámení se s pojmem číslice, číslo - názorná ukázka na papírových kartičkách , vysvětlení pojmu číslice – znak pro číslo a ukázka číslic od 1-6.

- učitelka číslice pojmenuje a přiřadí k danému počtu zvířátek a puntíků na hrací kostce na zemi, pokud někdo z dětí některé číslice pozná, může učitelce pomoci.

V ROVINĚ

- na magnetické tabuli, na interaktivní tabuli, u stolečku (skupinově, individuálně)

Obrázkový materiál – papírové prsty na kartičkách, karty s různými počty puntíků – jako na hrací kostce, papírové číslice

- na tabuli je papírová ruka s určitým počtem zdvižených prstů – děti přiřazují kartičky s puntíky se stejným počtem – SD – přiřazují číslice s pomocí učitelky
- na tabuli – př. pod ruku nakresli tolik křížků, kolik vidíš prstů
 - 1) kolektivně
 - 2) skupinově (dle věku dětí)
 - 3) individuálně

SAMOSTATNÁ PRÁCE individuální nebo ve skupinách dle věku

- **pracovní list** – 1.sloupec – nakreslené ruce s určitým počtem zdvižených prstů 1-6 (dle věku dětí)
 - 2.sloupec – puntíky na hrací kostce
 - 3.sloupec – jen SD – číslice 1-6
- úkol – spoj čarou stejný počet prstů se stejným počtem puntíků na hrací kostce + SD – číslice

- při kontrole individuálně – spočítej (pojmenuj číslice)

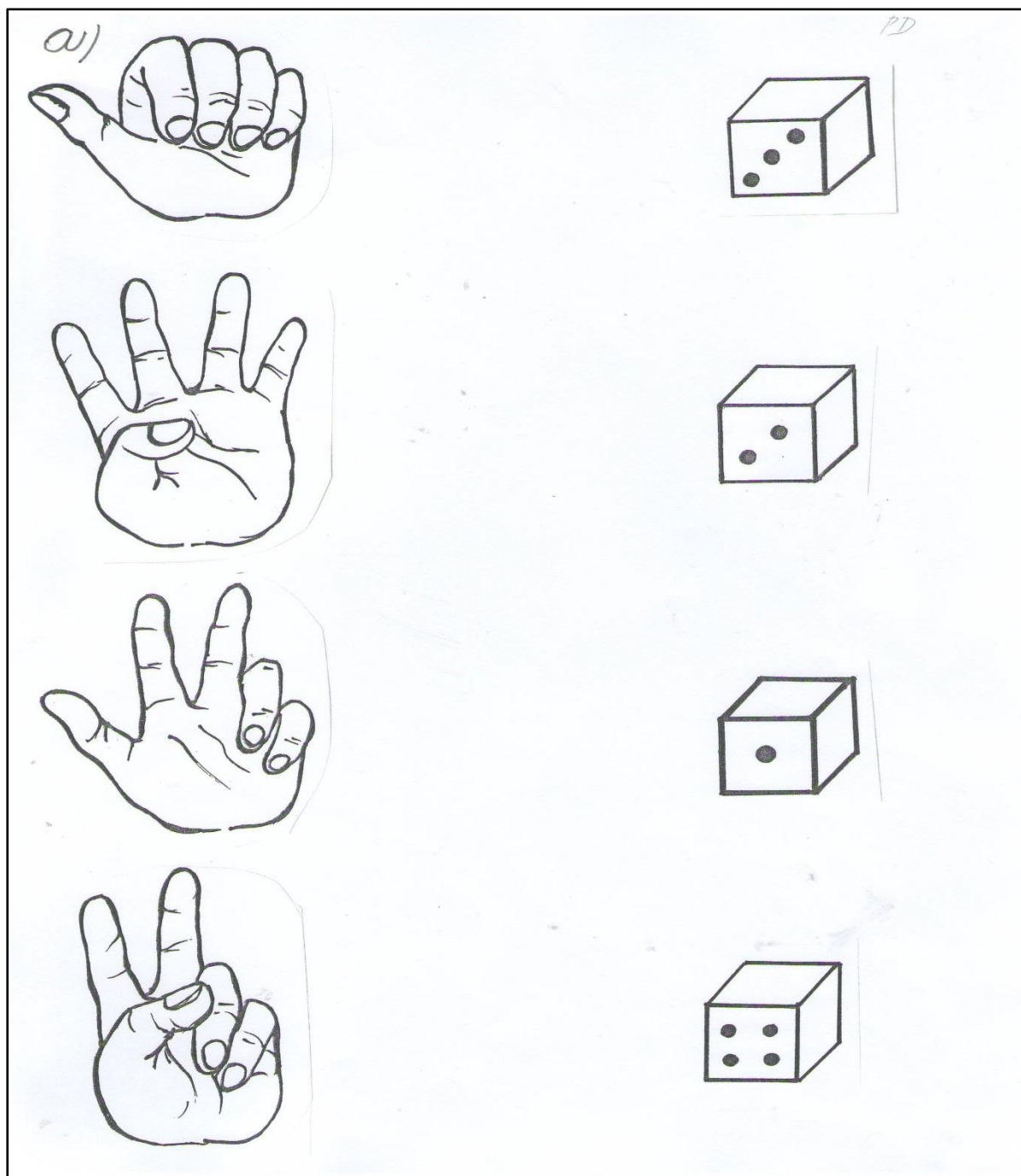
VARIACE METODICKÉHO POSTUPU:

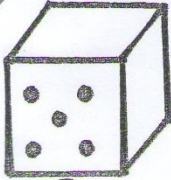
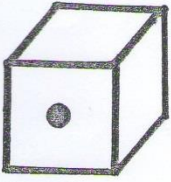
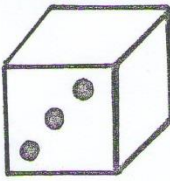
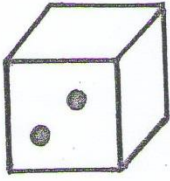
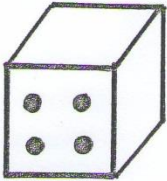
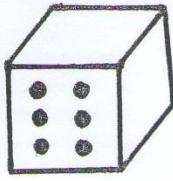
- v lese – najdi tolik šišek, kolik ukazují prstů
 - najdi stejný počet klacíků jako ukazují prstů
- na zahradě – najdi stejný počet kamínek jako mám já
 - najdi tolik listů jako mám já

DEJTE SI POZOR NA:

Obrazová dokumentace: prac.list viz Příloha

© MATEŘSKÁ ŠKOLA LIBEREC, KLÁŠTERNÍ 466/4, P. O., LIBEREC V – KRISTÍANOV
DUBEN: PŘÍLOHA Č. 1

<i>be)</i> 		<i>SD</i> 5
		1
		3
		4
		6.
		2

ROZVOJ PŘEDMATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI: METODICKÝ LIST

KVĚTEN: porovnávání čísel

Cíl: postupně si osvojovat orientaci v číselné řadě, přiřazovat a porovnávat čísla 1-6 na základě porovnání vytvořit číselnou řadu

Cílová skupina: 5 – 6leté děti

Počet dětí: do 20

Časová náročnost: 20 min.

Prostorová náročnost: ☒ herna ☐ zahrada ☐ louka ☐ les ☐ u vody ☐ jinde
Pomůcky: barevné květiny, včelky, obruče, pracovní listy, program na IAT „Chytré dítě“

METODICKÝ POSTUP:

MOTIVACE : Vyprávím dětem o jarním období, kdy všechno krásně kvete, ptáčci zpívají a příroda je barevná a voňavá. My se na jednu takovou barevnou louku půjdeme podívat.....

V PROSTORU : číselná řada

Děti mají na koberci rozložené barevné květiny „Barevná louka“. Úkolem je spočítat všechny červené, modré, žluté, bílé, zelené a oranžové květiny a postupně je přiřazovat do obručí stejné barvy(opakujeme a upevňujeme číselnou řadu).

V ROVINĚ : porovnávání

Na magnetické tabuli mají děti připravené obrázky barevných květin a včeliček. Děti je nejdříve spočítají a následně porovnávají, zda včeliček nebo kytiček je více, méně či stejně(opakujeme počet a zároveň vztahy více, méně, stejně).

SAMOSTATNÁ PRÁCE : pracovní listy

Děti si mohou vybrat ze tří pracovních listů

- pospojij čísla s kartičkami, aby číslo označilo počet puntíků na kartičce
- vybarvi tolik kytiček, kolik udává číslo v řádku
- nakresli tolik barevných sluníček, kolik udává číslo v řádku(označ puntíkem stejný počet)

VYUŽITÍ INTERAKTIVNÍ TABULE

Program „Chytré dítě“ - orientace v číselné řadě, určování počtu a porovnávání

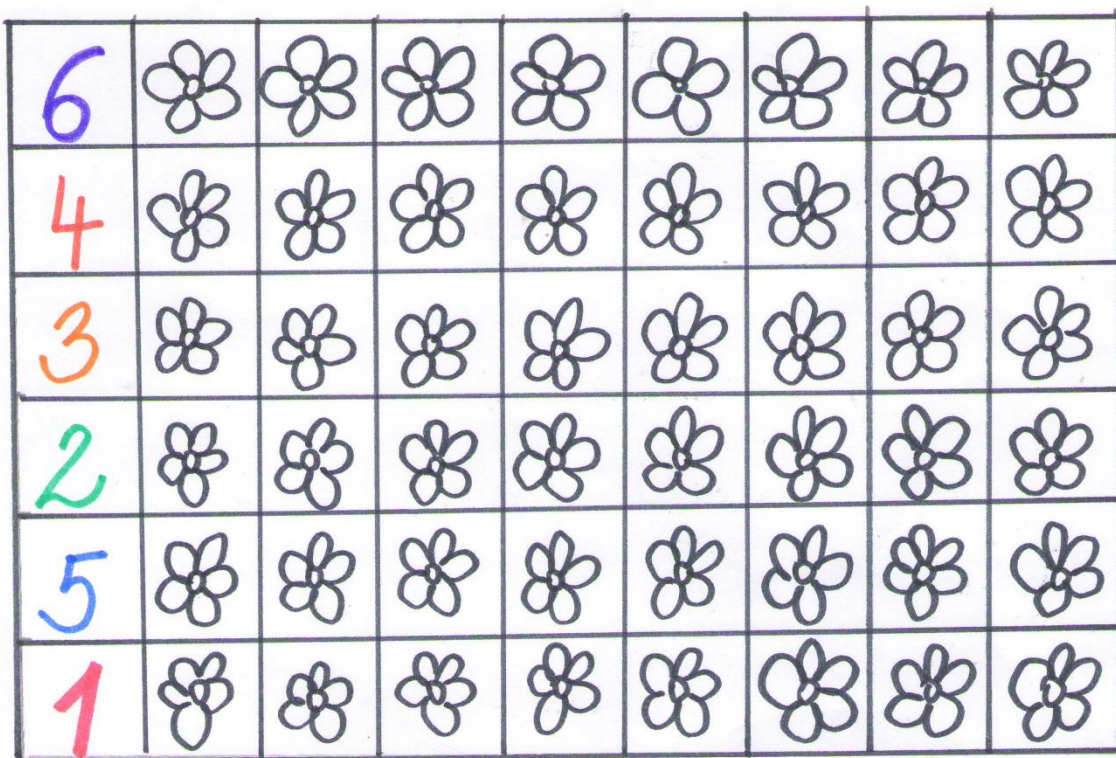
VARIACE METODICKÉHO POSTUPU:

DEJTE SI POZOR NA:

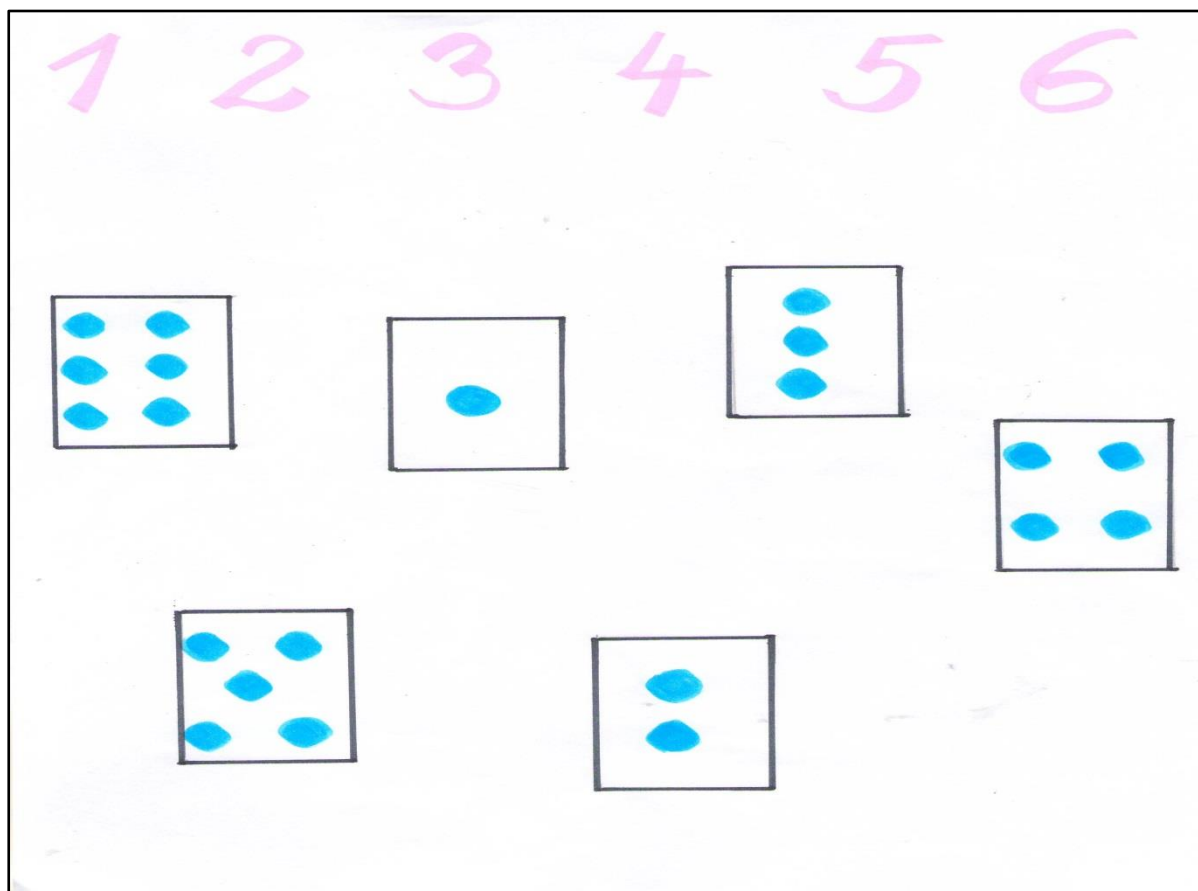
Obrazová dokumentace: prac. listy viz Příloha

	3					
	1					
	2					
	6					
	4					
	5					
	3					
	6					
	1					

• - stejný počet

KVĚTEN: PŘÍLOHA Č. 3

ROZVOJ PŘEDMATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI: METODICKÝ LIST

ČERVEN: Přirozené uspořádání čísel

Cíl: vest děti k osvojování si číselné řady a pomocí zrakového vnímání odhadovat méně či více předmětů

Cílová skupina: 4 – 5leté děti

Počet dětí: do 15

3 – 4 letí neurčují

4 – 5 letí osvojují si číselnou řadu na základě porovnávání počtu prvků ve dvou srovnávacích skupinách

5 -6 letí osvojují si číselnou řadu a pod každým číslem by si měly představit určitý počet, umět samostatně vytvořit číselnou řadu nejméně do 6

Časová náročnost: 15 – 20 minut

Prostorová náročnost: ☒ herna ☐ zahrada ☐ louka ☒ les ☐ u vody ☐ jinde

Pomůcky: sada barevných kostek, kartičky s čísly či puntíky, maňásek, venku - přírodniny

METODICKÝ POSTUP:

MOTIVACE:

- uč. si sedne v herně s dětmi do kroužku a pomocí maňáska namotivuje děti říkankou „Jedna, dvě, tři, čtyři, pět“, ukazujeme si přitom na rukách či na barevných kartičkách

V PROSTORU: 1.,2.,3.skupina dětí

-ukazujeme si kartičky s čísly i puntíky a společně počítáme – max. do šesti... ke kartičkám přiřazujeme barevné kostky do stejného počtu a opět počítáme, kdo si neví rady maňásek pomůže

-uč. rozdá dětem kartičky – malé děti dostanou s puntíky, a starší děti, které už znají čísla, tak s číslem... postupně všichni poví kolik puntíků je na kartičce či jaké číslo... pak k nim budou přiřazovat barevné kostky do počtu – jaké je číslo napsáno na kartě, tak tolik přiřadí kostek

- na barevných kostkách si názorně ukážeme porovnávání více x méně x stejně

- též s barevnými kostkami si budeme ukazovat – je 1 kostka je menší než 2 kostky, 1 kostka je menší než 3 kostky... až do šesti

V ROVINĚ : 2. a 3 skupina dětí staršího

-na MGT či IAT :příklad – doma byly čtyři děti, které měly narozeniny; maminka jim upekla dorty, na každý dort dal tolik svíček kolik bylo dětem roků, první holčičce byl jeden rok – dostala jednu svíčku, chlapečkovi byli dva roku – kolik dostal svíček?... tak to provedeme a tážeme se až do počtu čtyři

SAMOSTATNÁ PRÁCE : 3.skupina dětí

Pracovní list - kruhy s tečkami a šipkami, které znázorňují a ukazují skupinu s menším počtem předmětů ke skupině v níž je o jeden předmět víc

na závěr si zopakujeme básničku a všechny děti pochválím a nedostatky opakováním činností vylepším

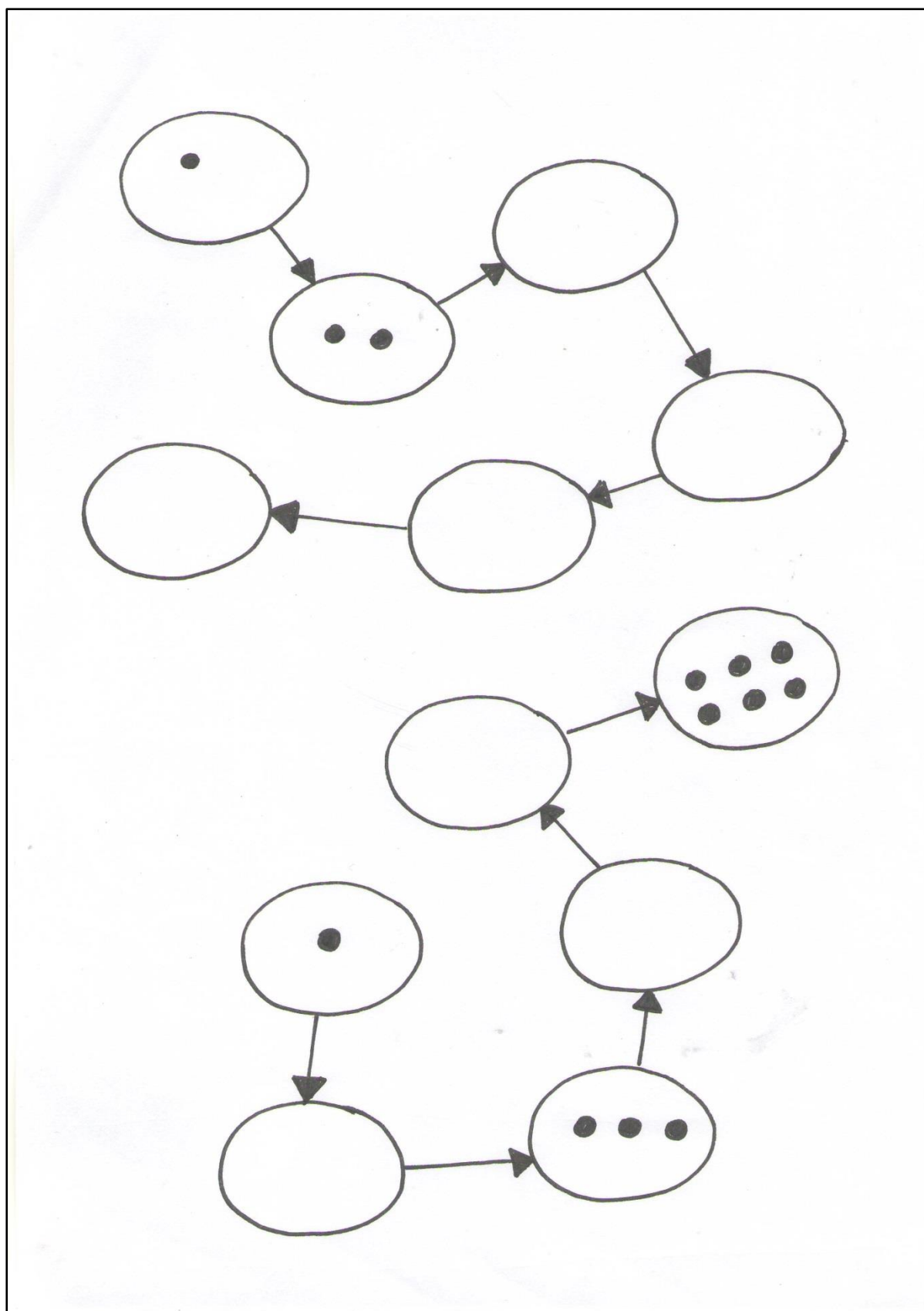
VARIACE METODICKÉHO POSTUPU:

1. děti 4 – 5 leté – si procvičí rozklad čísla dvě, a pak čísla tři a čtyři, za pomocí učitelky budou provádět manipulaci s předměty, nechceme po nich odůvodnění ani logický úsudek
2. děti 5 – 6 leté – si procvičí rozklad čísla dvě, tři, čtyři a také rozklad čísla pět a šest, chceme po nich odůvodnění i logický úsudek, který si ověří při manipulaci s předměty

DEJTE SI POZOR NA:

1. na správnou výslovnost číselné řady (znělé a neznělé hlásky – tři - čtyři)
2. malé děti mohou mít problémy s číselnou řadou

Obrazová dokumentace:prac.list viz Příloha

ROZVOJ PŘEDMATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI: METODICKÝ LIST

ČERVENEC: rozklad čísla na součet dvou sčítanců

Cíl: vést děti k určování počtů předmětů v situacích, kdy jeden přibyl nebo ubyl

Cílová skupina: 5 -6 leté děti

Počet dětí: do 15

5-6leté : procvičení rozkladu čísla dvě, tři, čtyři a samostatně provádějí rozklad čísla pět a šes

Časová náročnost: 20 min.

Prostorová náročnost: ☒ herna ☐ zahrada ☐ louka ☐ les ☐ u vody ☐ jinde

Pomůcky: přírodniny- dle možností a fantazie, kostky, hračky, tém. Pomůcky – obchod, obrázky na MGT

METODICKÝ POSTUP:

odhad počtu předmětů zrakem

- Na plnění úkolu se připravíme již při pobytu venku- nasbíráme s I kamínky, šišky, klacíky...

MOTIVACE : hrou "Na obchod " / prodáváme přírodniny, hračky.../, Adélka si koupila jeden kamínek, pojď se Tobíku podívat kolik jich na tebe zbylo? Po té dáme Adélce dva kamínky – kolik jich zbylo nyní ? apod.

Učitelka shrne – jednou jsme dali Adélce jeden kamínek, Tobíkovi dva, podruhé Adélce dva kamínky a na Tobíka zbyl jeden. Pořád máme ale dohromady tři klacíky

V PROSTORU :Dále rovíjíme hru na obchod – každé dítě má určený počet /3 nebo 4 korun/ .

Půjdou si koupit vždy dvě věci. Po zaplacení – dotaz : Kolik ti zbylo korun a co by sis chtěl koupit? Po převzetí věcí shrne : měl jsi 4 koruny, 3 jsi zaplatil za šišku a jednu za obrázek.

V ROVINĚ : Pro 5-6 leté děti zvyšujeme nároky , budeme vyžadovat již konečné řešení – bez konkrétní manipulace s předměty / ta je pouze kontrolou správného řešení/.

Na MGT jsou obrázky koláčků, bonbonů, lízátek. Učitelka postupně dává příklady. Např. Adélka kupuje dva makové koláče a jeden tvarohový. Víš kolik si celkem Adélka koupila koláčů? Cestou však jeden snědla. Kolik jich donesla domů? atd.

SAMOSTATNÁ PRÁCE :u stolečků děti navlékají korálky různých barev dle slovní instrukce, následně je odebírají a určují správný počet korálků

Další činnosti: počet. hra logic, hry s hrací kostkou, přepočítávání předmětů "Kimova hra"/obměna – zapamatuj si počet, odebereme určitý počet předmětů, kolik jich zbylo?.../ Zhodnocení činnosti- kdo dobře nakoupil a proč, v přírodě využití přírodního materiálu. Zjistí že přidáním předmětů k dané skupině předmětů se počet předmětů ve skupině zvětšil, při ubrání se počet předmětů zmenšil.

VARIACE METODICKÉHO POSTUPU:

Na konci školního roku využití jak prostředí MŠ , ale i kreativní prostředí pobytu venku Pro znázornění počtu lze využít logopedický bzučák – počet dětí znázorňují kliknutím Aktivně se také nechá využít práce na interaktivní tabuli / IQ HRY/

DEJTE SI POZOR NA:

- soustředěnost dětí, předcházet úkolu musí dobrá znalost prostorové představivosti
- je nutné, aby si děti předem osvojily číselnou řadu

Obrazová dokumentace:

oddíl B.

**ROZVOJ
ČTENÁŘSKÝCH
DOVEDNOSTÍ**

ROZVOJ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI

METODICKÝ LIST

ZÁŘÍ:

NACVIČUJEME SOUSTŘEDĚNÝ POSLECH POHÁDKY – ORIGINAL/ VLASTNÍ FANTAZIE

Cílová skupina: 3-6 let věku dítěte

Počet dětí: 20-25

Časová náročnost: 30 min.

Prostorová náročnost: ☒ herna ☐ zahrada ☐ louka ☐ les ☐ u vody ☐ jinde

Pomůcky: obrázky k pohádce, rekvizity k dramatizaci, omalovánky, obrázkové puzzle, možnost využití interaktivní tabule.

METODICKÝ POSTUP:

1. **Motivace:** maňásek přijde k dětem na návštěvu a přečte jim pohádku
2. Za pomoci učitelky děti převypráví vyslechnutý děj pohádky.
3. Děti vypráví, které postavy v pohádce vystupují, charakterizují a zdůvodní chování jednotlivých postav v pohádce.
4. Seznámení s písní: „ Já koblížek...., na másle smažený...“ za doprovodu hry na tělo (tleskání, pleskání...).
5. Rytmizace slov: ml. děti – vytleskávání pohádkových hrdinů (jedno-dvouslabičných slov), st. děti – vytleskávání pohádkových hrdinů, určování počtu slabik ve slovech, rozlišování hlásky na začátku a konci slov
6. Práce v prostoru: skládání pohádkových puzzlí, „O koblížkovi“ (tři druhy obtížnosti)
7. Dramatizace: Hra na divadlo – rozdělení rolí (diváci – mladší děti, herci – starší děti). Děti si vyberou role z pohádky, učitelka jako vypravěč.
8. Po shlédnutí pohádky děti navrhnou další varianty konce pohádky (co by se stalo, kdyby...).
9. Na závěr ochutnávka domácích koblížků.

DEJTE SI POZOR NA:

1. Pozornost dětí.
2. Mluvní projev – st. děti – vyprávění celou větou se správnou výslovností
3. ml. děti – hlavní postavy - výslovnost

Obrazová dokumentace:

ROZVOJ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI

METODICKÝ LIST

ŘÍJEN:

NAUČÍME DĚTI ROZLIŠOVAT POEZII A PRÓZU NA KONKRÉTNÍM TEXTU, PROHLUBUJEME SOUSTŘEDĚNÝ POSLECH RECITOVANÉHO (PŘEDNÁŠENÉHO) A ČTENÉHO TEXTU.

Cílová skupina: 3-6 let věku dítěte

Počet dětí: 20-25

Časová náročnost: 30 minut

Prostorová náročnost: ☒ herna ☐ zahrada ☐ louka ☐ les ☐ u vody ☐ jinde

Pomůcky: Obrázkový materiál, maňásci, kniha od Františka Hrubína-ŠPALÍČEK, rekvizity k pohádce, švihadla, perníčky z papíru, košíčky.

METODICKÝ POSTUP:

1) U perníkové chaloupky – učitelka přečte příběh pohádky, děti soustředěně poslouchají.

1. Za pomoci učitelky a obrázků děti převypráví vyslechnutý děj pohádky.
2. Pojmenují postavy z pohádky, určí kladné a záporné hrdiny, jejich vlastnosti a chování.
3. Na závěr děti navrhnou další varianty průběhu, či konce pohádky (zařazení dalších postav do děje, vymyšlení dalších osudů hrdinů, co by se stalo, kdyby...)

a) Tematická hra: Která cesta přivede Jeníčka a Mařenku domů, hluboko do lesa, nebo zpět k perníkové chaloupce?

Děti jsou rozděleny do tří skupin. Každá skupina dostane určitý počet švihadel, ze kterých za pomoci učitelky vytvoří na koberci cesty (k domovu, k chaloupce, do lesa)- jednoduchý labyrint. Po správné cestě se společně přemístí k domovu Jeníčka a Mařenky (druhá polovina herny).

2) U Jeníčka a Mařenky: učitelka kultivovaným přednesem zarecituje báseň: „Perníková chaloupka“ z knihy Františka Hrubína - „Špalíček“.

4. Učitelka vysvětlí dětem, jaký je rozdíl mezi čteným příběhem (prózou) O perníkové chaloupce a veršovanou básní (poezií) Perníková chaloupka.

Při nácviku dbá na kultivovaný přednes básně, děti se jí snaží napodobit (zabarvením hlasu, frázováním, pomlkami...)

b) Tematická hra: „Perníčková“

Na koberci jsou rozsypané papírové perníčky dvou velikostí (velké a malé). Děti jsou rozděleny do dvou skupin. Chlapci - Jeníčkové sbírají velké perníčky, děvčata - Mařenky sbírají malé perníčky a ukládají je do košíků. Hra končí, když jsou všechny perníčky vysbírané a každá skupina zjistí, kolik jich nasbírala.

Závěr: zhodnocení činnosti, ochutnávka pravých domácích perníčků.

VARIACE METODICKÉHO POSTUPU:

Dvě hádanky na konec: učitelka recituje úryvky z veršovaných básní (Červená Karkulka, O nezvedených kůzletech) a děti hádají název pohádky, které jim verše připomínají.

DEJTE SI POZOR NA:

1. Pozornost dětí
2. Správnou výslovnost

Obrazová dokumentace:

ROZVOJ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI METODICKÝ LIST

LISTOPAD:

VYTVÁŘÍME U DĚTÍ Kladný vztah ke knihám, děti získávají poznatky o vzniku knihy, podporujeme zájem o práci s knihou.

Cílová skupina: 3-6 let věku dítěte

Počet dětí: 20-25

Časová náročnost: několik dní

Prostorová náročnost: ☒ herna ☐ zahrada ☐ louka ☐ les ☐ u vody knihovna

Pomůcky: knihy, výtvarné potřeby, papír, odborný materiál – historie knihy, Martínková čítanka - „Počmáraný den“ (E. Petiška), příběh: O smutné knížce, ukázka Braillova písma

METODICKÝ POSTUP:

1.DEN: VE TŘÍDĚ

- Motivace:** Vyhlášení ankety o nejoblíbenější knihu (ve třídě) – děti si na určitý den přinesou oblíbenou knihu (mohou nosit i průběžně)
- Práce s přinesenými knihami – společné představení knih – dle uvážení učitelky (děti nebo učitelka), práce ve skupině, rozhovory: Kdo a kdy mi doma čte?
- Vytvoření výstavky z přinesených knih
- Učitelka přečte motivační příběh: Eduard Petiška/Martínková čítanka - „Počmáraný den“
- Následně vedeme rozhovory s dětmi a snažíme se, aby přišly na to, co udělal Martínek špatně a co se nedělá (ve vztahu ke knížce).
- Rozhovory s dětmi o tom, jak se ke knížkám chováme.
- Historie knihy – velice zjednodušeným způsobem si povídáme nad obrázkovým materiálem o tom, jak si dříve lidé vyprávěli a zaznamenávali příběhy (od vyprávění, přes rytí až po výrobu papíru a zapisování na něj – popřípadě tisk).

2. DEN: NÁVŠTĚVA KNIHOVNY

- Motivace:** Učitelka opět čte ve třídě motivační příběh: „O smutné knížce“ - po přečtení učitelka vyzve děti, aby ji šly hledat »“Putování za knížkou“, návštěva knihovny
- Seznámení s knihovním řádem a chodem knihovny.
- Zásady půjčování knih – péče o knihu apod.
- Systém vyhledávání knih v dětské knihovně.
- Práce ve skupině (v kruhu na zemi), ptáme se:
Jaké jsou knihy? zde očekáváme vyjmenování vlastností knih
Které smysly používáme při poznávání knih? (voní..., jsou barevné..., listy šustí...)
Co najdeme v knize?
Co hledáme v knihách my?
Jak se ke knihám chováme? Viz. opakování z 1. dne
Kdo je autor a ilustrátor?
- Prohlížení dětské knihovny, seznámení se s knihami v regálech a hledání „Smutné knížky“ !!! Zde dáme dětem prostor pro vlastní pojetí pojmu „smutná kniha“, jelikož po získaných informacích může být kniha poškozená, zatoulaná, smutná apod.

DALŠÍ NAVAZUJÍCÍ DNY:

Výtvarná činnost v MŠ – výroba záložek do knížky, tvorba leporela, vlastní ilustrace k pohádce....

Dramatizace pohádky.

Výstava ilustrací – galerie, muzeum..

Návštěva divadelního představení – za účelem vnímání prostoru, kde se děj odehrává –

kulisa, kostýmy (srovnání s ilustracemi knih)

VARIACE METODICKÉHO POSTUPU:

1. Vyhledávání knih podle žánrů.
2. Vyhledávání knih podle vlastních zájmů – „Najdi knihu, která tě zaujme.“
3. Seznámení s knížkami pro slepce – „Hra na hmatanou“ - Braillovo písmo

DEJTE SI POZOR NA:

1. správné časové rozložení kvůli 3- 4 letým dětem (únava, upadající zájem apod.)

Obrazová dokumentace:

ROZVOJ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI

METODICKÝ LIST

Prosinec:

VEDEME DĚTI K REPRODUKCI A DRAMATIZACI TEXTU

Cílová skupina: 3 – 6 let věku dítěte

Počet dětí: 20- 25

Časová náročnost: 30 min.

Prostorová náročnost: ☒ herna ☐ zahrada ☐ louka ☐ les ☐ u vody ☐ jinde

Pomůcky: maňásek , ilustrace knihy, obrazový materiál, pomůcky na dramatizaci, pracovní list

METODICKÝ POSTUP:

1. **Motivace:** maňásek Terezka se představí dětem a vypráví jim, jak dlouho neslyšela pohádku a není nikdo, kdo by ji Terezce vyprávěl, a protože byla Terezka smutná, dohodneme se, že jí přečte paní učitelka.
2. **Soustředěný poslech a rozbor pohádky „Jak pejsek s kočičkou vařili dort“**
- po přečtení pohádky dáváme dětem kontrolní otázky zda poslouchaly, co se jim líbilo, co je zaujalo, co by změnily, jak by se zachovaly ony, co by do dortu daly děti, kdyby mohly vařit
3. **Rozvíjení sluchové percepce:** zjišťování fonemického sluchu (co slyšíš na začátku a konci slova – pejsek, kočička, dort –1.slabika, 1. hláska
- společné vytleskávání podle obrazového materiálu slova na magnetické tabuli(obrázky se týkají pohádky, ilustrace z knihy)
4. **Dramatizace pohádky** – rozdělení rolí, seznámení se s rekvizitou, postupné vřazení do hry, spontánní přístup, využití vlastní fantazie, bezprostřednost.

Variace metodického postupu: práce ve skupinách – skládání puzzlí (ručně malované týkající se tématu a rozstříhané na méně a více částí)

1. MD – jednoduché puzzle
2. PD+SD – složitější puzzle

DEJTE SI POZOR NA:

1. udržení stálé míry soustředěnosti dětí
2. mluvní projev

Obrazová dokumentace:

ROZVOJ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI METODICKÝ LIST

LEDEN:

DĚTI SI HRAJÍ S HÁDANKAMI

3 - 4 leté děti – seznamují se s hádankami

4- 5leté děti - pozorně vyslechnou text, rozvíjejí si obrazné dětské myšlení

5 - 6 leté děti - soustředěně poslouchají, rozvíjejí si dětskou obraznost, myšlení a získávají smysl pro vtip

Cílová skupina: 3 - 6 let věku dítěte

Počet dětí: 20-25

Časová náročnost: 30 min.

Prostorová náročnost: ☒ herna ☐ zahrada ☐ louka ☐ les ☐ u vody ☐ jinde

Pomůcky: knihy - Česká říkadla a hádanky (M.Motlová), Nesedejte na ježka (J Žáček), maňásek Zvídálek, obrázky k hádankám, bubínek, ozvučná dřívka, barevné magnety.

METODICKÝ POSTUP:

1. Motivace - maňásek Zvídálek

Já jsem malý Zvídálek, přišel jsem k vám a přines plný košík hádanek. Tiše sed'te, poslouchajte, přemýšlejte a na hádanku mi správnou odpověď dejte.

2. Jedno dítě si z košíku vybere kartu s hádankou (karty jsou barevné).

Dítě určí barvu a učitelka ostatním dětem přečte hádanku.

Děti se hlásí a odpovídají, hádají.

Kdo správně hádanku uhodne, najde k ní v druhém košíku příslušný obrázek, který připevní na magnetickou tabuli.

3. Učitelka s dětmi tleskáním, pleskáním, bubnováním rozdělí slovo na slabiky.

4. Děti mohou provádět grafický záznam, nebo rozkládají slovo na slabiky pomocí barevných magnetů toto se několikrát opakuje.

5. SD také mohou urovnat první, popřípadě poslední hlásku ve slově.

VARIACE METODICKÉHO POSTUPU:

1. Hádání můžeme zpestřit vymýšlením vlastních hádanek nebo „pantomimou“ – dítě předvádí pohybem nějakou charakteristickou činnost.

2. Učitelka čte hádanky a děti označí barevnou pastelkou na pracovním listu správný obrázek viz příloha

DEJTE SI POZOR NA:

1. Udržení pozornosti dětí

ROZVOJ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI METODICKÝ LIST

ÚNOR:

**SEZNAMUJEME DĚTI S JEDNODUCHÝMI BAJKAMI – VEDEME JE
POJMENOVÁNÍ MORÁLNÍHO PONAUCENÍ.**

Cílová skupina: 3-6 let věku dítěte

Počet dětí: 20-25

Časová náročnost: 30 min.

Prostorová náročnost: ☒ herna ☐ zahrada ☐ louka ☐ les ☐ u vody ☐ jinde

Pomůcky: knihy o zvířátkách, maňásci – liška, vrána, obrázky k bajkám, kniha J. Lada – Bajky

METODICKÝ POSTUP:

1. **Motivace: Námětová hra „Na knihovnu“** – prohlížení knih a časopisů o zvířátkách, poučení o zacházení s knihou.
2. **Seznámení s autorem** – J. Lada – Bajky – vhodnou formou vysvětlení tohoto literárního druhu – krátký text, kde zvířátka mají lidské vlastnosti, chování a jednání.
 3 -4 leté děti – soustředěně vyslechnout krátký text, vést děti k chápání smyslu slov
 4 –5 leté děti – při četbě vést děti k rozpoznání vlastností jednajících postav – lenost, šikovnost, moudrost.
 5 – 6 leté děti – soustředěně vnímat čtený text, porovnávat vlastnosti hrdinů, všímat si rozdílů – hloupost, vtip, lest, domýšlivost, samostatně reprodukovat krátký příběh.
3. **Četba bajky** „ O vráně, lišce a sýru“
 3 -4 leté děti – kdo v příběhu vystupuje, kde se odehrává, zda zvířátka opravdu mohou mluvit...
 4 – 5 leté děti – za pomoci učitelky převyprávění příběhu
 5 – 6 leté děti - pojmenování vlastností postav, mravní ponaučení z textu, hra na odpovědi „ Jak by to dopadlo, kdyby...“, samostatná dramatizace příběhu.
4. **Následné rozvíjení čtenářské gramotnosti** – četba na pokračování – J. Lada „ O kocouru Mikešovi“

DEJTE SI POZOR NA:

1. *Soustředěnost dětí při čtení bajky*
2. *Výslovnost*

ROZVOJ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI

METODICKÝ LIST

BŘEZEN:

MĚSÍC KNIHY – DOSPĚLÍ ČTOU DĚTEM

Cílová skupina: 3 – 6 let věku dítěte

Počet dětí: 20-25

Časová náročnost: 2 X 25 min

Prostorová náročnost: ☒ herna ☐ zahrada ☐ louka ☐ les ☐ u vody jinde

Pomůcky: „Špalíček pohádek“, pohádkové pexeso, kartičky s posloupností děje pohádky „O Červené Karkulce“, čepičky k dramatizaci, omalovánky a pastelky

METODICKÝ POSTUP:

1. Navození atmosféry – jaro, jarní úklid – při něm jsem našla zapomenutou knihu „Špalíček pohádek“
2. V ranním kruhu diskutujeme s dětmi o tom, co je pohádka a jaké pohádky mají rády.
3. Seznámení s knihou a jejím autorem, kdo byl J.Trnka a prohlížení jeho ilustrací.
4. Vyprávění pohádky „O Červené Karkulce“, nejprve prózou a pak veršem. Otevřenými otázkami vést děti k pochopení rozdílu mezi prózou a veršem
5. Na pozadí pohádky děti poznávají symboly jara – co všechno mohla Karkulka vidět v jarním lese, popř.co by viděla, našla v lese v jiné roční období
6. Děti pod vedením učitelky přicházejí na to, jaký je rozdíl mezi pohádkovým lesem, vlkem a skutečnými postavami. Co se může přihodit v reále a co se může přihodit jen v pohádce (mluvící vlk).
7. *HRA NA DIVADLO* – děti si na závěr výstupů mohou pohádku zahrát. Učitelka dbá na to, aby se děti v rolích vystřídaly.
8. Cílem těchto aktivit je přimět rodiče ke společným chvilčkám strávených nad výběrem dětských knih a čtením vybraných děl.

VARIACE METODICKÉHO POSTUPU:

1. Při odpoledních činnostech si děti mohou pohádku nakreslit, popř . poskládat posloupnost děje na kartičkách s pohádkou. Hry s pohádkovým pexesem – poznávání pohádek.
2. Dramatizace pohádky pro kamarády s prstovými loutkami.
3. Dramatizace pohádky pro rodiče na společném vystoupení na školní besídce.

DEJTE SI POZOR NA:

1. *Menší děti mohou mít problém udržet pozornost – je možné zařadit pohybové etudy související s vyprávěnou pohádkou (chůze v lese mezi stromy, běh vlka....)*

Obrazová dokumentace:

ROZVOJ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI

METODICKÝ LIST

DUBEN:

SEZNAMUJEME SE S OBRÁZKOV SERIÁLEM A ILUSTRACEMI V KNIZE

Cílová skupina: 3-6 let věku dítěte

Počet dětí: 20-25

Časová náročnost: několik dní

Prostorová náročnost: ☒ herna ☐ zahrada ☐ louka ☐ les ☐ u vody ☐ galerie

Pomůcky: různé dětské pohádkové knížky, obrázky pohádkových postav

METODICKÝ POSTUP:

- Motivace:** během ranních her v celém týdnu hrajeme námětovou hru „Na knihovnu“, prohlížení různých dětských knížek s různými ilustrátory, porovnávání ilustrací různých autorů, vysvětlení rozdílu mezi pojmem knihovna x knihkupectví
- Učitelka vybere jednu konkrétní knihu od nejznámějšího autora – **Josef Lada – DĚTEM** a vysvětlí dětem pojem **KNIHA** – z čeho se skládá (desky, stránky...), vysvětlí pojmy spisovatel, ilustrátor, nakladatel.
- Ukázka ilustrací Josefa Lada – o čem maloval, děj příběhů, charakteristika jeho ilustrací (domy, sánky, zvířata, venkovský styl, kostelíček, tvar prstů postav.....) Porovnáváme s dětmi obrázky různých ilustrátorů a všímáme si charakteristiky jeho tvorby. Přečteme dětem různé říkanky z dané knihy a přečteme si příběh JARO.
- Návštěva galerie – výstava „Dětský svět“ (postavičky z dětských knih a večerníčků, vysvětlíme dětem co je **galerie**, jak se správně v galerii chováme – na nic nesaháme, nekřičíme, vysvětlíme dětem co je **originál**. Při prohlídce výstavy si názorně s dětmi ukazujeme a porovnáváme ilustrace různých autorů, ukážeme dětem charakteristické znaky dané kresby a vyzveme děti, zda najdou i obrazy Josefa Lada. Můžeme dětem zadat úkol, aby našly dva až tři obrázky stejného autora.
- V příštích dnech můžeme navázat samotnou kresbou dětí – každé dítě nakreslí 3 obrázky různých témat – postava, dům, libovolný obrázek, po té si je společně prohlédneme a děti budou hádat, které patří k sobě a kdo je nakreslil. (u prvního obr. určíme autora, aby děti měly srovnání). Na konec si zahrajeme na galerii ve třídě a vystavíme si všechny obrázky nakreslené dětmi.

VARIACE METODICKÉHO POSTUPU:

- „Jaký byl včera Večerníček?“ – kdo ho ilustroval a co dalšího namaloval autor.....

DEJTE SI POZOR NA:

- Správné zacházení s knihou*
- Slušné chování v galerii*

Obrazová dokumentace:

ROZVOJ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI

METODICKÝ LIST

KVĚTEN: KDE SE HRAJE DIVADLO

Cílová skupina: 3-6 let věku dítěte

Počet dětí: 20-25

Časová náročnost: 35 min.

Prostorová náročnost: ☒ herna ☐ zahrada ☐ louka ☐ les ☐ u vody ☐ jinde

Pomůcky: různé typy loutek, maňásek, dětské knihy

METODICKÝ POSTUP:

1. **Motivace** – Kašpárek přivítá děti v “divadle”, učitelka s dětmi postupně obchází několik stanovišť, na kterých je výstava různých typů loutek / stanoviště tvoří stolečky příp. krabice či obruče na zemi, některé loutky děti předem vyráběly v MŠ či přinesly z domova .../
2. Děti se s loutkami seznamují, berou si je do ruky, pojmenovávají je, říkají názvy pohádek, které znají...
3. Uč. upozorňuje na základní charakteristické znaky jednotlivých typů loutek – z čeho se vyrábějí, jak se pohybují, jaké mají oblečení...
 - a/ soubor maňásků** - nejdůležitější součástí je hlavička, může být ušitá z látky nebo vyrobená z papíru, ze dřeva, tělíčko a ruce jsou z látky, šaty jsou vlastně jakousi jednoduchou košílkou, ... zdobené jsou různobarevnými látkami, stuhami, korálky, knoflíky, krajkami. ... vlasy jsou z vlny nebo bavlny, různě spletené, zastřížené, volně rozpuštěné, s ofinkou, s drdolem apod.
 - b/ soubor plošných papírových loutek** - k jejich výrobě postačí papír, špejle, lepicí páska, nůžky a pastelky či barvy
 - c/ soubor prstových maňásků** - navlékají se na prsty, hlavička je ze dřeva nebo z vatové kuličky, oblečení z odstřížků plsti a látek
 - d/ soubor marionet** - jsou to vodící loutky, dají se rozpohybovat, rozehrát, ruce a nohy jsou vyřezané ze dřeva nebo vytvořené ze sádry... jezdili s nimi kočovní komedianti, loutky se ovládaly nitěmi nebo dráty, říkalo se jim “pimprlové divadlo”... na výrobu potřebujeme látky, odstřížky, vyšívací bavlnky, dřevěné tyčky, nitě a jehly, knoflíky, vatu, barvy a štětce, fixy, ostré nůžky, lepidlo, papír aj. Loutky mají oblečení z lehkých i tuhých látek, např. z brokátu, mohou být zdobené zlatou barvou... klobouky, a čepice jsou ze sametu, z plsti, některé oděvy jsou upletené, kostýmy jsou doplněné krajkou, korálky, mají kapsy, šátek kolem krku, výrazný opasek... vlasy jsou z vlny nebo bavlny, různě spletené, zdobené
 - e/ jednoduché papírové trojrozměrné loutky** – z papíru, lze zdobit textilními odstřížky
 - f/ dřevěné klapací loutky** - medvěd, liška - hlava loutky není přilepená k tělu a volně klouže po vodící loutce, díky tomu vydává typický klapací zvuk... vyrábí se ze dřeva, používají se přitom vrtačka, vrtáky, pilka, svěrák, lepidlo, barvy a štětce
 - g/ soubor krabičkových loutek** – z různých krabiček /od čaje, od džusu, od zubní pasty/
 - h/ soubor pohádkových čepiček - pohádky, zvířátka, profese** - princezna, drak...
 - ch/ jakákoliv hračka** – plyšová, dřevěná...
 - i/ hry s prsty a rukama, stínové hry**
 - j/ kamenné divadlo** - ukázka programů NDL, obrázky či fotografie z představení
4. Uč. seznámí děti s pojmem “kulisy” - ploché malby na papíru, stromy, skály, nábytek, koberce apod., “rekvizity” - knihy, hudební nástroje, hrnce, talíře, koláče, jitrnice apod.

Scéna loutkového divadla může být vyrobená z kartonu, jako plocha poslouží stůl... maňáskové divadlo lze hrát s látkou přehozenou přes napnutou šňůru... na stůl lze položit druhý stůl s deskou směrem proti divákům, lze upravit přehozenou nařasenou látkou, drapérií... využíváme hudební doprovod
5. Kašpárek pozve děti ke shlédnutí pohádky Červená Karkulka – předem připravená jednoduchá scéna a židličky pro diváky, text pohádky : viz příloha
6. Po představení si děti mohou nakreslit postavy a děj shlédnuté pohádky.

7. Děti si mohou volně hrát a improvizovat se všemi druhy loutek dle svého zájmu.

VARIACE METODICKÉHO POSTUPU:

1. Děti si hrají s loutkami i následující dny při ranních hrách a při odpoledních činnostech
2. Starší děti pracují s pracovními listy –
 - a/ vyhledávání a spojování pohádkových dvojic
 - b/ patří – nepatří do pohádky „O Červené Karkulce“ /postava draka – nepatří apod./

DEJTE SI POZOR NA:

1. Vedeme děti k ohleduplnosti k druhým, ochotně se rozdělit o role, navzájem si radit při ztvárňování postav, všímat si a hovořit o jednotlivých charakterech postav, všímat si názoru druhého, podporovat dětská přátelství.
2. Vytváříme prostředí pohody a úsměvných situací, rozvíjíme pocit sounáležitosti s třídou.

Obrazová dokumentace:

Text :

ČERVENÁ KARKULKA

Maňásci: vlk, Karkulka

Vypravěčka

Scéna: les

Vypravěčka:

Byla jedna holčička, které říkali Červená Karkulka. Jednoho dne maminka přichystala Karkulce do košíčku bábovku a kytičku a poslala ji k babičce, která měla svátek. Babička bydlela za lesem v malé chaloupce.

A teď už, děti, dávejte pozor, co se Karkulce cestou přihodilo.

Karkulka /objeví se na scéně a pomalu jde mezi stromy/.

Vlk /vyskočí z houští/:

Kam, Karkulko, malá, kam?

Karkulka:

Lesem chodím sem a tam. Co ty, vlku, tady chceš? atd.

Jde o básničku Fr. Hrubína – Špalíček veršů a pohádek

Jsou tam i další, které lze uvést s loutkami, např. Kuřátko v obilí, Pohádka o veliké řepě, Paleček a jeho kamarádi, Perníková chaloupka, Pohádka o chytrém Budulínkovi, Dědeček a koblížek, Princeznička na bále apod.

Přednášíme s citem pro krásné verše.

ROZVOJ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI METODICKÝ LIST

ČERVEN:

Najdeme si to v encyklopedii

Cílová skupina: 3-6 let věku dítěte

Počet dětí: 20-25

Časová náročnost: 10 min.

Prostorová náročnost: ☒ herna ☐ zahrada ☐ louka ☐ les ☐ u vody ☐ jinde

Pomůcky: *maňásci, mapy, atlas, fotografie, pohlednice, encyklopedie, globus, interaktivní tabule, papíry, pastelky, lepidlo, obrázky*

METODICKÝ POSTUP:

1. **Motivace** : Maňásek kluka přinesl dětem ukázat knížku Bolek a Lolek, Atlas zvířat. Četba z knížky s prohlížením obrázků.
2. Seznámení s pojmem encyklopedie, prohlížení různých encyklopedií (zvířat, světa, rostlin) ve skupinkách, vyprávění o tom, co v encyklopediích děti viděly .
3. Rozdělení dětí do skupinek – děti dostanou obrázky zvířátek a mají za úkol vyhledat v encyklopediích ,ve kterých světadílech žijí.
4. Vyhledávání na mapě(na interaktivní tabuli) ,kde zvířátka žijí. Přidávání jednotlivých zvířátek ke světadílům.
5. Vyhledání v encyklopedii mapy světa, porovnání s globusem .Seznámení s barvami na mapě a globusu,(co znamenají- oceány,moře,řeky,pevnina, hory, pouště.....).
6. Rozhovory, vyprávění – společné diskuse, vyjadřovat samostatně myšlenky, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách; osvojit si některé poznatky a dovednosti, které předcházejí čtení, rozvíjet zájem o nepsanou podobu jazyka i další formy sdělení; učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na neznámá slova)
 - a. individuální a skupinová konverzace
 - b. vyprávění zážitků, příběhů
 - c. vyprávění dle obrazového materiálu
 - d. samostatný mluvní projev na určité téma
7. Výroba encyklopedie dle vlastní fantazie dětí

DEJTE SI POZOR NA:

1. Správné zacházení s knihou a dalším obrazovým materiálem
2. Při rozhovorech dbáme na správnou výslovnost a celkový mluvní projev

ROZVOJ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI

METODICKÝ LIST

ČERVENEC:

PODŇEČUJEME DĚTI K ESTETICKÝM AKTIVITÁM, NAVOZENÝM ZÁŽITKY Z POSLECHU A PROHLÍŽENÍ ILUSTRACÍ.

Cílová skupina: 3-6 let věku dítěte

Počet dětí: 20-25

3 skupiny : 3-4 leté - projevovat zájem o knihy, porozumění slyšenému slovu, soustředěné pozorování

4-5 leté - sledovat a reprodukovat děj, všímání si souvislostí, užívání jednoduchých pojmů znaků...

5-6 leté - správně vyslovovat, tempo řeči a spolupracovat s ostatními dětmi, dramatizace, samostatné vyjádření své myšlenky,

Časová náročnost: 15-20 min.

Prostorová náročnost: ☒ herna ☐ zahrada ☐ louka ☐ les ☐ u vody ☐ jinde

Pomůcky: obrazový soubor Dr. Kutálková: „Pohádkové příběhy obrazem“, dětská leporela, P. Kukal: „Říkejme si přísloví“- Portál 2005, E. Plicková : “O Koblížkovi“-Axióma 2001, F. Hrubín: „Špalíček veršů a pohádek“-Albatros 2006,

METODICKÝ POSTUP:

1. **Motivace** : Otevírá se pohádka pro holky a kluky – zaťukejte na vrátka ťuky, ťuky, ťuky!// záměrem je podpořit vztah k pohádkám prostřednictvím poslechových, tělesných, hudebních, pracovních a dalších činností. Vést děti k rozlišení prózy a veršované pohádky. Uvědomovat si si lidské vlastnosti /dobro, zlo, lstivost, chytrost, hloupost, pýcha/. Obohacení slovní zásoby. Možnosti různých verzí pohádky.
2. Vstoupili jsme do pohádky – prohlížení knih, pohádkových leporel- poznávání pohádek podle obrazového materiálu.
3. Poslech pohádek – seznámení s různými podobami textu stejné pohádky – poslech vyprávěné/čtené/ pohádky “O Koblížkovi” (knihy, leporelo, CD)
4. Poslech veršované pohádky “Dědeček a koblížek” /Fr.Hrubín Špalíček veršů a pohádek/
5. Vyprávění pohádky podle obrázků / obrázkový seriál Dr. Kutálková /- správné řazení podle děje – slovní doprovod .
6. Stolní hra –dramatizace pohádky formou papírových loutek s kulisami /Dr.Kutálková – Pohádkové děje/- rozhovory o prožitcích při rekapitulacích pohádek, hodnocení vlastností, vést děti k poznání, že za své jednání “nesou zodpovědnost”
7. Cvičení – koulení míče v prostoru – děj, myšlenku lze vyjádřit i pohybem. Pohybová hra Koblížek a liška /dítě sedí v kruhu a kutálí si míč, který představuje koblížek, uprostřed kruhu je jedno dítě, které představuje lišku a chytá koulející se míč/.
8. Říkanka s pohybem – nápodoba pohybů a zvuků zvířat se kterými se Koblížek během svého putování setkal.
9. Celkové zhodnocení práce, co se komu nejvíce líbilo...

VARIACE METODICKÉHO POSTUPU:

1. SEZNÁMENÍ S BÁSNIČKOU / VIZ PŘÍLOHA/
2. SEZNAMOVÁNÍ S PŘÍSLOVÝMI / VIZ PŘÍLOHA/
3. USPOŘÁDÁNÍ KOBLÍŽKOVÉ HOSTINY /PŘI SVAČINĚ/
4. VYBARVOVÁNÍ OMALOVÁNEK/E.PLICKOVÁ – O KOBLÍŽKOVÍ, D. KUTÁLKOVÁ – POHÁDKOVÉ DĚJE/
5. MODELOVÁNÍ NEBO PRÁCE S ODPADOVÝM MATERIÁLEM

DEJTE SI POZOR NA:

1. Na správné užití doporučené literatury
2. Při smíšené skupině dětí, ve které převažují ml.d. - aktivitu rozdělit do více bloků

Obrazová dokumentace: